

GOSPODARSTVO

TRGOVINA * FINANCE * INDUSTRIJA * OBRT * KMETIJSTVO

LETO V. ŠT. 95

TRST, 12. MAJA 1951

CENA LIR 20

Ali vzdrži Anglija gospodarstvo DVOJNEGA TIRA?

Anglija preživlja ravno tle dni v gospodarskem - političnem pogledu težke čase. Po eni strani jo gloda usoda perzijskega petroleja, po drugi pa jo kljub trenutnemu zatišju vnezirja obožrnosti in s tem vsa z njo združena gospodarska in socialna vprašanja.

V spominu nam je še, da se je ravno Anglija od vsega začetka z veseljem oprleja Marshallova načrta, ker se je zavedala, da bo drugače težko ali vsaj z veliko zamudo popravila vso škodo, ki jo ji je prizadelo zadnja vojna. In ta škoda je bila za Anglijo, ki takorekoč živi od trgovine, tako velika, da danes radi govorimo, da je Anglija kljub zmagi drugo vojno izgubila. Toda ravno v trenutku, ko se je zdelo, da se bo s pomočjo Marshallova načrta hitreje dvignila, je nastalo novo politično trenje med zapadnim in vzhodnim blokom in zaradi nepomirljivega zadržanja Sovjetske zveze grozi nevarnost nove — tretje vojne.

V zvezi s tem položajem je prišlo do novega oboževanja, ki ga na Zapadu vodijo ZDA kot najmočnejši gospodarski činitelj. Anglija je hočeš nočeš spričo napadalnosti Vzhoda morala pristati na oboževanje, sprejela je tudi zvišani obožriveni proračun, ki dosega nič manj kot 4,7 milijard funtov. Toda kmalu je naletela na ovire; laburistična vlada ima v svojem gospodarskem programu tudi dvig splošne ravnosti angleškega prebivalstva. To pa ji je nemogoče ali vsaj zelo težko izvesti, če mora izdati skoraj vse svoje dohodke za oboževanje.

To stanje je sprožilo tako imenovano Bevanovo afero: nekdanji minister za delo je namreč dejal približno kole: Obožriveni Anglije bo prinesla njeno oboževanje in s tem bomo odprli vrata sovjetski peti koloni in njeni propagandi ter dosegli ravno nesprotno, kar hočemo doseči z obožriveni: onemogočiti ali vsaj ubraniti se napada od strani Sovjetske zveze in njenih zavenc.

Bevan je še nadaljeval: «Obožriveni se lahko, vendar ne v takšni meri, da izpodkopavamo tla svojemu lastnemu gospodarstvu. Vrh vsega bomo lahko izvedli produkcijski načrt le tedaj, če bomo imeli dovolj surovin in strojev, ki nam danes ne zadostajo. — Toda, kakor hitro bodo ZDA začele izvajati svoj ogromni obožriveni načrt, bo nastalo v Angliji pomanjkanje važnih surovin, zmanjšala se bo civilna potrošnja in posledica bo brezposelnost, povišanje cen in podobno».

Bevan je zaključil svoja izvajanja z opombo naj se sicer izvede obožriveni, vendar samo takšna, ki bo še vedno odgovarjala socialnemu razvoju in gospodarski kapaciteti države. Pri tem je podčrtal, da pretreča nevarnost od strani Sovjetske zveze ne leži toliko v njeni vojaški sili, kot pa v njenem izkoriščanju gospodarskih in socialnih težkoč, v katere bodo prišli narodi izven vzhodnega bloka zaradi oboževanja.

Globlji pomen Bevanovih misli vidijo nekateri v tem, da je Bevan sprožil s tem vprašanje nevtiralite Anglije, da vsebujejo te misli simptom protiameriškega razpoloženja in možnost, da bo v vprašanju obožriveni nastala kriza ne samo za Anglijo, marveč tudi za ostale zapadne države.

Bevan je končno očital ZDA, da one same zaradi oboževanja nočejo znižati civilnega konsuma, da nočejo zmanjšati zahtev svojega življenjskega standarda.

Na vse to je zunanji minister Morrison priznal, da je struktura angleškega gospodarstva v nevarnosti, če ne bo prejemale Anglija od ZDA večje količine važnih surovin, da pa smatra Anglija obožriveni vseeno kot svojo nalogo. Medtem ko je Morrison po eni strani v imenu vlade zavrnil Bevanove alarmistične pomisleke in pristal še nadalje na Marshallov plan in atlantski sporazum, so na drugi strani ZDA dirigiral Charlesa Wilsona, voditelja ameriškega gospodarskega mobilizacijskega urada v Londonu, da uskladi vede v obožriveni boljše koordinacijo in izvede politiko «izenačanja žrtev» med članicami atlantske skupnosti.

V tem pogledu morda ni slučajno, da sta ravno te dni Anglija in ZDA sprejele prepoved izvajanja kositra, jelka, nafte, sploh vsega blaga, ki služi vojnim pripravam, skozi Singapur za «Rdečo Kitajsko» in Sovjetsko zvezo. Istočasno nakupujejo vse to blago ZDA za svoje zaloge, doma pa strogo določajo cene in odstotke dobička velikega kapitalu.

Značilno je, da opozicija, ki v Angliji napada Bevana, ki je še vedno pristala vladne stranke, ni izkoristila te prilike ter vlade tudi sama ni napadla. Osamelost Bevana ustvarja pri vsej pomembnosti omenjenih problemov vtis, da vzhodni blok ali bolje Sovjetska zveza ne more računati na nesoglasja Zapada, še manj na njegovo gospodarsko obremenjenost. Postalo je očitno, da se je celo Anglija, ki ljubi blagostanje in ugodje, kakor vse ostale države izven vzhodnega bloka odločila prevzeti nase vse tegobe in žrtve samo zato, da ohrani svojo — državno neodvisnost.

Prepričani smo, da bodo morale morda že čez leto dni ali še prej tudi ZDA omejiti svoj konzum, zmanjšati svoj standard in tudi socialni programi drugih držav se bodo morali zaradi nevarnosti, ki preti z Vzhoda, skrajšati. To je tragično in vsi tisti, ki povzročajo to stanje, prevzemajo nasproti zgodovinski veliki odgovornosti!

Za Vel. Britanijo pa obstoji vprašanje ali bo zmožna gospodarsko politiko na dvojnem tiru? To pomeni: ali bo lahko izvedla obožriveni in socialno reformo istočasno?!

Povečanje proizvodnje volne v Avstraliji

Avstralija, ki ima že itak visoko proizvodnjo volne, teži prav v zadnjem času še za povečanjem. Tako je predsednik avstralske znanstvene in raziskovalne organizacije v Melbourne izjavil, da Avstralija lahko vzredi 145 milijonov ovac, torej 33 milijonov glav več, kakor jih goji danes. Po njegovem mnenju bo mogoče vse to doseči z nadaljnjo izrazo pašnikov in z večjimi zalogami krme, pri čemer upa, da bodo cene ovac ostale nespremenjene. Ta povišek števila ovac pomeni hkrati povečanje avstralske proizvodnje volne za milijon bal.

Predsednik že imenovane organizacije je podčrtal, da pridobiva Avstralija že sedaj s 112 milijoni ovac toliko volne, kolikor jo je l. 1941, ko je dosegla zaveden rekord, pridobila s 125 milijoni ovac. Dvig produkcije je pripisati samo izboljšanju pašnikov in drugim znanstvenim izsledkom.

V letih 1947-48 in 1950-51 je Avstralija povečala površino zasejanih pašnikov od 12 milijonov akrov na 18 milijonov. Za kratko razdobje tret let je to velik napredek. Toda predsednik dr. Ross je mnenja, da je Avstralija šele na začetku gojitve večjega števila ovac. V prvi vrsti se bodo izvedla povečanja in izboljšanja v južnem Novem Walesu in v južnozgodnjih predelih Avstralije. V teh pokrajinah so bila dosedaj obsežna ozemlja, o katerih so mislili, da jih je zaradi pomanjkanja humusa ni mogoče izboljšati. Toda poljedelski strokovnjaki so preudarili vse ovire in izvršili vse potrebne ukrepe za bonifikacijo teh ozemelj. Po nazaranju dr. Rossa bo Avstralija lahko najmanj še 2 ali 3-krat povečala sedanjo kapaciteto pašnikov, na katerih gojijo ovce.

ZA NOVE INDUSTRIJSKE NAPRAVE V ZDA

Po predvidevanju komisije za delniške družbe in trgovskega ministrstva bo ameriška industrija letos investirala v nove tovarne in opremo okoli 23.900.000.000 dolarjev, to je za 29% več kot lani in za 24% več kot v rekordnem letu 1948. Čeprav so večji stroški deloma vplivali na ta povišek, predstavljata dve tretjini tega poviška stvarni porast produktivnega potenciala industrije.

KOLIKO STANE OPREMA VOJAKA

V zvezi z uvodnikom vidimo iz zgorajne slike, koliko je treba izdati samo za enega vojaka surovin, hrane in dr.

Koliko šele za stotisoče, milijone vojakov brez drugih izdatkov! Wilson, voditelj ameriškega gospodarskega mobilizacijskega urada, je dejal, da znaša proizvodnja vojnega materiala v ZDA že sedaj 2 milijardi dolarjev mesečno in da so ZDA poslale lani svojim zaveznikom nad 1 milijon ton vojnega materiala, med tem 3.500 tankov, 11.000 drugih vozil, 750 letal, 100 ladij, 3.000 topov itd. Koliko koristi bi imelo človeštvo, če bi uporabili vojne izdatke v gospodarske, socialne in kulturne namene. Zato je odgovornost tistih, ki motijo svetovni mir, zares velika!

1 1/2 lbs. JEKLA

8 3/4 lbs. BOMBAŽA

8 1/4 lbs. USNJA

1 1/2 lbs. LESA

10 1/2 lbs. VOLNE

2 1/2 lbs. ALUMINIJA

183 lbs. SVINCA

62 lbs. BAKRA

156 lbs. MEDENINE

270 lbs. ŽIVEŽA

8 lbs. GUMIJA

5000 DELOVNIH UR

1 libra = 453,59g

ŠVEDSKO-SOVJETSKI blagovni dogovor

Lani se Švedska in Sovjetska zveza nista mogli še dogovoriti glede izmenjave blaga, letos pa je v Moskvi po večmesečnih pogajanjih prišlo do blagovnega dogovora za leto 1951. Po tem dogovoru bodo znašale švedske in ruske dobave okoli 40 milijonov kron. Sovjetska zveza bo dobavljala predvsem koruzo, oves, krmo, koncentrate apatite, kromovo in manganovo rudo, selo, lezo-mangan, antracit, kalijevo zel, grenko sol, azbest, parafin, žimo, črva, lan. Nasprotno pa bo Švedska dobavljala železo, jeklo, jeklene in kovinske izdelke, varilne stroje, akumulatorje, stroje za predelavo lesa in papirja, medicinske opreme in drugo. Istočasno so načeli nove razgovore glede povečanja tovarnega prometa švedskih ladij na sovjetskih morjih, kanalih in rekah.

Čeprav bo izmenjava blaga med Švedsko in Sovjetsko zvezo po vrednosti presegla lanski dogovor, strokovnjaki

Anglija dobi zopet Argentinsko meso

Po 7 tednov trajajočih pogajanjih se je angleški vladi posrečilo doseči z Argentino gospodarski sporazum, po katerem bo Argentina zopet začela dobavljati Angliji zmrmjeno meso; te dobave je ustavila l. julija 1950. V resnici so trajala pogajanja med obema državama nad l leto in še vsem je znano, kako se je Argentina uprla izpolnitvi trgovskega dogovora o dobavah mesa iz leta 1949.

Med tem časom je prišlo do razvrednotenja angleškega funta; toda neglede na vedno večjo dragino na svetovnem trgu je poskušala laburistična vlada nekaj časa celo znižati dobavne cene od 97,5 funta na 90 funtov za tono. Argentina, ki je v začetku zahtevala 140 funtov, je lani v decembru popustila na 120 funtov. Angleški minister za prebrano ni hotel sprejeti te ponudbe in je bil pripravljen plačati tono mesa po 104 funte.

Vse to je dovelo do skrčenja argentinskih dobav in končno do ustavitve istih. Nadaljnja posledica je bila ta, da je morala angleška vlada skriti tudi mesne obroke. Med prebivalstvom Anglije je zaradi tega pomanjkanja nastal velik odpor proti vladi. Tako je Anglija pričela z Argentino nova pogajanja; ta je izkoristila oslabilni položaj angleške vlade ter dosegla zvišanje prvotno ponudene cene na 128,5 funtov za tono mesa. Poleg tega si je Argentina zagotovila razne druge prednosti, med temi tudi dobavo pol milijona ton premoga in ugodnosti pri nabavi 4 milijonov ton petroleja, 40.000 kub. m petrolejskih derivatov, 27.000 ton pločevine in drugo. Končno je Argentina znižala tudi po dogovoru iz leta 1949 določeno količino mesa za 400.000 ton na 200.000 ton. Anglija mora odplačevati Argentini tudi 6,25 milijonov funtov kot odškodnino za izgube, ki so nastale Argentini zaradi razvrednotenja funta.

Na vsak način pomeni sklenitev tega trgovskega dogovora uspeh za Argentino in skoro nekakšno prizadetost angleške vlade, ki ni znala ob pravnem času in ugodno rešiti tega vprašanja. Angleška javnost je dogovor, ki ji obeta zopet povečanje mesnih obrokov, sprejela z odobravanjem.

V zvezi s tem dodamo, da je sklenila Anglija podoben dogovor tudi z Jruvajem, ki določa iste nakupne cene kot pogodba z Argentino. Sedaj bodo verjetno tudi druge države - dobavitelje zahtevale od Anglije enake ugodnosti. V poštev pridejo Danska, ki dobavlja važne življenjske potrebščine, Švedska, ki pošilja železno rudo, les in celulozo. Vsem tem državam (tudi Italiji) gre zlasti za dobave premoga, ker se bojijo, da ne bodo prejele dogovorjenih količin tega blaga. V tednu od 8-14. aprila se je sicer dvignil izvoz angleškega premoga, toda ta dosega komaj polovico proizvodnje iz istega razdobja v preteklem letu.

Gospodarski napredek Jugoslavije

Važni gospodarski ukrepi Jugoslavije

Vlada FLRJ je na predlog Sveta za blagovni promet izdala uredbu, s katero je ukinita obvezno oddajo mesa, mrvskih prašičev, mleka, krompirja, sočivja (fižola, graba in leče) ter sena in druge krme, razen ovsu. Odslej bodo kmetje, zadruge in druga posestva oddajali samo žito, maščobo in volno. S tem najnovejšim gospodarskim ukrepom bodo jugoslovanski kmetje oproščeni obveznega odkupa, ki so ga za to leto cenili na preko 75.000 ton mesa, nad 200.000 ton krompirja, okoli 50.000 ton fižola in nad 140 milijonov litrov mleka ter velike količine sena in slame.

Po teh najnovejših gospodarskih ukrepih bodo ostali v zajamčeni preskrbi še kruh, mast in sladkor, za otroke pa tudi riž, kakao in njegovi proizvodi. Mestno prebivalstvo bo lahko s posebnimi kuponi kupovalo meso z 80% popustom pri tisti količini, ki jo je prejemale po zajamčeni preskrbi. Družinam z otroki bodo na razpolago kuponi za večjo količino mesa, kot so jo prejemale na nakaznice. Otroci do 2 let bodo dobili trikrat več mesa, starejši otroci pa dva in polkrat več kot doslej.

Jugoslovanska vlada ima s tem dvojen namen: po eni strani hoče spodbuditi kmetovalce k čim večji proizvodnji, s tem povečati zalogo živil in nuditi zlasti mestnemu prebivalstvu večjo izbiro in količino živeža. Po drugi strani pa namerava doseči padec cen s povečano ponudbo blaga na trgih, h kateri bodo prispevali s svojimi proizvodi tudi kmetje zadruga in državna posestva.

Jugoslovanska trgovinska mornarica dobi dve novi oceanski ladji

Ladjedelnica NDSM v Amsterdamu je za jugoslovansko trgovsko mornarico zgradila veliko oceansko motorno ladjo, ki nosi ime «Crna Goru». Nova ladja je splula 29. aprila t. l. in njena prva poizkusna vožnja se je popolnoma obnesla, tako da jo bodo že prihodnje dni izročili predstavnikom Jugoslovanske linijske plovbe.

Ladja je tipa ladje «Slovenjen», ki jo je zgradila ista ladjedelnica, in ima tudi velikost ter konstrukcijo kakor ta. «Crna Goru» je dolga 141,6 m, široka pa 18 m, pogonski motor premore 6.500 konjskih sil, kar omogoča ladji, da pluje s hitrostjo do 17,5 morskih milj na uro; nosilnosti pa ima nova ladja 9.240 ton.

Po prevzemu bo odpelala «Crna Goru» takoj v Severno Ameriko, kjer: bo nato vrnila živila in bo priplula v Jugoslavijo že konec maja ali prve dni junija. Najprej bo pristala v Kotoru, kjer bodo ladjo slovesno sprejeli. Kot «Slovenjen» bo tudi «Crna Goru» vozila na stalni prosti Jadran - Severna Amerika.

V domači reški ladjedelnici «Tretji maj», pa so te dni dovršili novo veliko oceansko motorno ladjo «Učkan», ki je točno na 1. maj uspešno prestala svojo poizkusno vožnjo po Kvarneru. Tudi to ladjo bo prevzela Jugoslovanska linijska plovba. Z «Učkom» je reška ladjedelnica dala jugoslovanski trgovski mornarici že peto oceansko ladjo in jo s tem pridružil ladjam «Zagrebu», «Skopju», «Sarajevo» in «Titogradu».

«Učkom» so gradili že med vojno, naker so jo Nemci spreminili v pomožno vojno ladjo ter nato zavezniški bombniki potopili. Podjetje «Brodospas» je ladjo dvignilo in reška ladjedelnica jo je rekonstruirala v potniško tovorno ladjo. Nova ladja je večja od ladij tipa «Zagrebu» in ima 4.200 ton nosilnosti, dolga je 117 m, pogonski Dieslov motor proizvaža 5.000 konjskih sil, tako da lahko vozi s 16 morskimi miljami na uro.

Tri nove proge v Jugoslaviji

Do 1. maja tega leta so v Jugoslaviji končali gradnjo treh novih železniških prog in sicer: Markovac - Despotovac, Petkovača - Bogatič in Modrič - Gradačac. Vse te proge so normalnotirne in njihova skupna dolžina znaša 64 km.

Od teh prog je najvažnejša proga Markovac - Despotovac, ker bo z bližala in povezala premogovna ležišča ob reki Resavi pri Despotovcu z glavno progjo, ki teče od Beograda proti Nišu. Od postaje Markovac, ki leži ob glavni progji gre proga po dolini reke Resave in sicer v dolžini 38 km. Nova proga je bila izročena prometu dne 2. t. m. in bo postala še posebno važna, ker je predvideno razširjenje resavskega rudnika; geološka ekipa je namreč odkrila tukaj nova velika ležišča dobrega rjavega premoga.

V ravnini Mačve so zadnje dni dokončali tudi graditve prog Petkovača-Bogatič. Ta proga, ki je dolga 13,3 km, bo spopolnila železniško omrežje Sabac-Zvornik. Po proračunu znaša vrednost zgrajene progje 29 milijonov din.

V severni Bosni so pred praznikom 1. maja izročili prometu še tretjo progjo Modrič - Gradačac. Nova proga se pri Modriču odcepi od mladinske progje Brčko - Banovič, in se vije proti vzhodu 13 km daleč do Gradačca.

Ce upoštevamo, da so dne 1. aprila t. l. pričeli v Jugoslaviji graditi tudi važno progjo Doboj - Banja Luka, ki bo del druge transverzalne železnice, dalje, da bodo začeli v kratkem graditi progjo Resnik - Stepojevac, ki predstavlja prvi del bodoče normalnotirne jadranske železnice Beograd - južni Jadran, tedaj spoznamo, da hoče Jugosla-

vija povezati v prvi vrsti pokrajine, ki so velikega pomena za gospodarski dvig države.

Slovenija dobi tehnični muzej

Vlada LR Slovenije je sprejela uredbu, s katero odloča ustanovitev Tehniškega muzeja Slovenije. Naloga muzeja je, da zbira in ureja vsakovrstno gradivo, ki je zgodovinskega pomena in ki prikazuje razvoj proizvodnje in tehnike na ozemlju Slovenije, da to gradivo znanstveno proučuje ter ga tolmači ljudstvu na razstavah in podobno. Tehniški muzej bo izdajal znanstvene in tehnične publikacije in njegove zbirke bodo vsakomur dostopne. Nova ustanova, ki bo pod vodstvom in nadzorom ministrstva za znanost in kulturo LR Slovenije bo pripomogla k nadaljnemu tehničnemu razvoju Slovenije in Jugoslavije sploh.

ZELEZNIŠKE POSILJKE IZ ITALIJE V GRCIJO

S 16. aprila t. l. je bil odprt direktni železniški blagovni promet med Italijo in Grčijo in sicer čez ozemlje STO

PROMET TUJIH LADIJ V REŠKI LUKI

Država	1948		1949		1950	
	Stev.	NRT	Stev.	NRT	Stev.	NRT
Italija	535	177.193	358	276.914	272	318.616
ZDA	22	95.840	53	230.420	74	307.437
Vel. Britanija	44	79.032	54	130.489	32	67.912
ZSSR	15	40.498	8	20.267	—	—
Norveška	9	17.595	19	36.587	21	70.657
Švedska	34	23.616	15	20.862	17	22.738
Danska	3	5.600	6	9.095	1	783
Poljska	1	5.121	—	—	—	—
Holandija	14	10.095	15	11.642	12	8.604
Francija	2	8.309	—	—	1	2.801
Grčija	5	17.503	6	11.288	6	14.358
Albanija	4	1.228	—	—	—	—
STO	159	13.586	209	13.331	99	15.383
Panama	6	23.409	16	57.005	22	81.680
Romunija	1	3.422	—	—	—	—
Turčija	4	10.567	2	4.390	—	—
Švica	1	3.987	1	4.987	1	873
Argentina	1	2.672	—	—	—	—
Madžarska	—	—	2	776	—	—
Finska	—	—	2	3.942	—	—
Izrael	—	—	1	573	1	1.717
Honduras	—	—	2	8.760	1	1.359
Kanada	—	—	1	1.658	—	—
Egipt	—	—	1	2.719	—	—
Zah. Nemčija	—	—	3	5.725	3	3.782
Kostarika	—	—	—	—	1	1.772
Skupno	860	539.273	774	850.430	564	920.472

V tem seznamu niso navedeni podatki o prometu jugoslovanskih ladij.

Pomanjkanje obrambnih kovin v Angliji

Minister za preskrbo George Strauss je spodnji zbornici prikazal hudo pomanjkanje nekaterih lahkih kovin, ki so važne za obrambno proizvodnjo, n. pr. niklja, tungstena, molibdena itd. ter zlitin. Glede molibdena je v Britaniji popolnoma odvisna od Združenih držav in preskrba z njim je mnogo nižja kakor leta 1945. Tudi preskrba s tungstenom je nezadostna. Hudemu pomanjkanju niklja ni vzročila slabša dobava, temveč dvig obrambne proizvodnje. «Storili bomo, kar je v naši moči, da bi izboljšali preskrbo s temi kovinami, vendar bomo morali takoj zmanjšati dobave za civilno preskrbo, da bomo lahko zadosili najnujnejšim potrebam obožrivenega programa,» je rekel minister.

Poudaril je, da bo mogoče odpraviti pomanjkanje teh kovin le z večjim uvozom in da pripisuje angleška vlada zaradi tega veliko važnost sedanjim mednarodnim razgovorom o tem vprašanju. Hkrati bodo skušali odpraviti hudo pomanjkanje žvepla s tem, da bodo večja podjetja, ki uporabljajo žvepleno kislinu, finansirala novo privatno podjetje — United Sulphuric Acid, Corp., ki bo proizvajalo žvepleno kislinu iz anhidrida. Skupna proizvodnja žveplene kisline v Angliji je znašala lani 1.800.000 ton, od tega okrog 6% iz anhidrida.

IZBRANE KOVINE

Kakor o vizbranih ljudeh, tako govorimo tudi o vizbranih kovinah; to velja glede njihove uporabe. Umetnikom, pesnikom in učenjakom, prav zaradi njihovih izrednosti ne nalagamo vsakdanjih del; enako ne uporabljamo izrednih kovin v navadni namene.

Tako imamo med rudami karnotit, ki ga kopljejo v bivši nemški Zapadni Afriki, dalje v Rodeziji, ZDA in največ v Peruju. Ta ruda vsebuje kovino vanadij, ki je pa ne pridobivamo v čisti obliki, ampak iz koncentratov od raznih primese očistene rude; iz tega koncentrata pridobimo po vsem svetu komaj 2000 ton vanadija letno.

Prav v tako manjših količinah pridobivamo tudi molibden. Glavni skladišča te rude so v ZDA, nato sledijo Norveška, Češka, Avstralija, Kanada in končno Koreja.

Ce se kot vampir zaje sveder v jeklo, vrešči od bolečin in iskre padajo kot pekoče solze. Pri tem delu dosežemo tako visoko temperaturo, da bi morali navaden sveder, če bi ga sploh mogli uporabiti, kmalu zavreči. Ce pa je v svedru krom, vanadij ali molibden in poleg tega še volfram, tedaj bo dokončan sveder svoje delo nemoteno, kajti preden se stopi volfram, je treba kar 3380 stopinj temperature.

Volframove rude pridobivamo skoro povsod v Evropi, vendar odpade 4,5% svetovne proizvodnje na Azijo, in sicer na Kitajsko in Japonijo.

Kadar pa potrebujemo jeklo, ki bi bilo neobčutljivo za sunke in močne pretresljaje — to je važno, zlasti pri železniških vagonih — tedaj dodamo jeklu še titan. Ta ruda, ki jo nujno

in Jugoslavije. Ta promet je v teku skozi obmejne postaje Tržič - Devin - Opčine - Sežana - Djevdjelija. Pošiljke so mogoče samo v kompletih vagonih. Razume se, da velja omenjeni blagovni promet v obeh smereh.

Prevozne stroške mora odpretnik iz Italije plačati že na odpretni postaji do jugoslovansko-grške meje, t. j. do Djevdjelije. Prevzemnik pa mora plačati vozno od grške meje do nam

Naloge pomorske šole v Piranu

Piran, aprila

Ko je «Slovenija» priplula na svoji prvi poti na Reko, je objel vse Slovence pravi val navdušenja. Najmodernejša jugoslovanska ladja nosi po svetu naše ime in nas tako veže z visokim morjem. Razen revnih ribičev na slovenski obali nismo imeli v preteklosti predstavnikov na morju. Le malo mornarjev in oficirjev smo imeli v avstrijski in pozneje v jugoslovanski vojni mornarici. Naša miselnost je bila in je še močno kontinentalna.

Tega nismo bili sami krivi. V avstrijskih časih nismo imeli še priložnosti, da bi se uveljavili na morju. Jugoslavija je pred osvoboditvijo marsikaj storila na tem področju, vendar ni delala s potrebno velikopoteznostjo. Jugoslavija je večinoma kupovala stare brode, ki drugim niso bili več rentabilni in je z njimi poplula po svetu na račun malega zaslužka naših mornarjev. Danes gradimo sami najmodernejše plovne enote in kar sami ne zmoremo, naročamo v prvih ladjedelnicah sveta. Naše nove ladje so sploh najmodernejšega tipa. Hitrosti naših novih ladij se pridružuje še podjetnost naših mornarjev in pristaniških delavcev pri nakladanju in razkladanju blaga. Naše ladje so prišle na najljubši glas glede hitrosti, moderne opreme in kulance. Trgovinska mornarica je postala važen vir dragocenih deviz.

Ni dvoma, da bodo ti uspehi tramlili tudi slovensko kontinentalno miselnost; vendar je za otvoritev horizonta v ves svet potrebno mnogo več. Mi se ne moremo kot narod popolnoma razviti, ako ne damo svojih obali, kar ji gre, ako je namreč ne priklenuje na se.

Ze 28. IX. 1945 je PNOO odredil ustanovitve Slovenske pomorske trgovske akademije. Dne 1. marca 1947, se je začelo delovanje te šole v Smededli pri Kopru. Sele prava navtična šola zamore Slovence trdno navezati na morje. Pravi pomorščaki iz Slovenije bodo šele posedovali med morjem in zaledjem in ustvarili iz njega naravno celoto. Ze štiri leta deluje naša navtična Akademija, ki so jo H. X. 1948. preimenovali v Pomorski tehnikum. Dames ima nov, primernejši sedež v Piranu. Videl sem začetek tega popolnoma novega slovenskega zavoda leta 1947, v Smededli in ogledal sem si ga te dni. Kolika razlika! Kako dolgo pot je v tem času prehodil naš mladi zavod. Prostoje ima neprimerno večje, čeprav bi resno prizadevanje vodstva zaslužilo za svoj polet čisto novo poslopje s prostornim zemljiščem za vse obsežne plovne in strojne potrebe. Zanašamo se, da bomo tudi te doživeli, saj so doslej

oblasti kazale vedno polno razumevanje za potrebe in odlično nalogo te strokovne šole kot prvotnega pionirja pomorstva za vse Slovence. Največja pridobitev je seveda oprema plovnega kabineta, kjer so na razpolago nadebudnemu pomorščaku najmodernejši in najprečnejši navigacijski instrumenti po večini angleškega izdelka. V najlepšem redu so nanizani povsod standardni pripomočki za izobrazbo bodočih kapitanov dolge plobove. Prav takšen napredek se vidi v prostornih delavnih strojnega oddelka, kjer se izobražujejo, zlasti tudi s praktičnim delom, naši bodoči strojniki. Za sedaj je pri sreju slovenskim učencem zlasti strojništvo. Zanimivo je, da je povezana na najresnejši način teoretična izobrazba s pomorsko prakso. Prvi letnik je opomorska šola in, ko jo učenec uspešno dovrši, se lahko zavzame za enoletno prakso na naših ladjah. Po končani enoletni praksi se lahko vrne na zavod in ga po treh letih konča kot maturant v plovnem ali strojniškem oddelku. Značilno je za mlade pomorščake, da se vsi potegujejo za plovo na visokem morju in da prihajajo na zavod o njih najboljša poročila glede sposobnosti in discipline.

Zavod lahko pokaže na že lepe uspehe. Leta 1949, so poslali sedem absolviranih navtičarjev na naše najboljša ladja, ki širijo dober glas zavoda po vseh morjih sveta. Leta 1950, so izobrazili 10 navtičarjev in 13 strojnikov, ki se vsi na morju krepko uveljavljajo. Ladjedelski oddelki, ki je bil žal ukinit, je dal štiri ladjedelce; med temi trije nadaljujejo študij na ladjedelski fakulteti v Zagrebu. Pomorska šola pa je poslala 25 brodarjev in 15 strojnikov na ladje naše obalne plobove na enoletno prakso.

V kateri koli uri obišče Pomorski tehnikum, najdes v vseh delavnih in na plovnih enotah mlade pomorščake pri čvrstem delu. Mladenici delajo vtis zdravih in krepkih pomorcev. V delavnih, kakor tudi med opremo zavoda, ti postrežljivi direktor in profesorji radi pokažejo celo vrsto ličnih in koristnih izdelkov bodočih strojnikov na naših oceanskih ladjah.

Pomorski tehnikum ima za Slovence mnogo večji pomen kakor ostali pomorski zavodi Jugoslavije v Kotoru, Splitu, Bakru ali Reki. Teh je več, naš v Piranu pa je edini in brez nega ni bilo slovensko telo brez nega uda. Slovenska javnost se mora tega zavodati in skrbeti za potrebe in razvoj zavoda, ki je dosegel v celji Jugoslaviji in lahko rečemo na vseh morjih sveta najboljši sloves.

V. R.

Italijanski trgovinski odnosi

Holandija. S 1. aprilom je bil uveljavljen novi trgovinski sporazum, ki so ga parafirali v Rimu 31. marca t. l. Sporazum velja tudi za Novo Gvinejo, Surinam, Curaçao in sosedne otoke, do čim ostanejo zamenkrat še v veljavi stari predpisi o izmenjavi blaga z indonezijsko republiko.

Tudi ta sporazum ima karakteristike trgovinskih sporazumov, ki jih je Italija sklenila v zadnjem času z državami, ki so članice OEEC, in temelji na klirinskih podlagi; **zasebne kompenzacije** in recipročni posli se ne bodo več dovoljevali. Blago, ki ni liberalizirano, je obsežno v glavnem v dveh kontingentnih seznamih A in B; seznama C in D pa obsegata nekaj vrst blaga, ki je sicer za uvoz v eno državo liberaliziran, a je v drugi državi vezan na izvozno dovoljenje.

Izvršne določbe k temu sporazumu je izdalo italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino z okrožnico z dne 6. IV. 1951, št. 207604. Prosnje za uvoz oziroma izvoz bo to ministrstvo obravnavalo individualno od 25. aprila dalje; prednost pri uvozu v Italijo bodo imele tvrdke, ki že imajo ustajene trgovinske zveze s Holandijo in ki dokažejo s pro-forma fakturo ali prepisom korepondence, da so sklenile z dobaviteljem nabavno pogodbo.

Norveška. Podoben trgovinski sporazum kakor s Holandijo je sklenila Italija 30. marca z Norveško; vendar se določbe tega sporazuma, že predvidene za dogovorom z dne 22. I., izvajajo že od 1. januarja t. l. Tudi tu niso več dovoljeni recipročni posli, razen tistih, ki so bili že prej odobreni.

Po vsebini okrožnice št. 207832 z dne 7. aprila bodo imela uvozna dovoljenja, ki jih bo izdalo italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino, veljavnost 4 mesecev; podaljšanje pa ne bo izključeno. Za izvoz na Norveško veljajo predpisi o «Tabella Export» z dne 10. II. 1951 z vsemi poznejšimi dopolnitvami in spremembami. Preventivnega razdeljevanja kontingentov ne bo.

Belgija - Luksemburg. V zvezi s trgovinskim in plačilnim sporazumom z dne 29. marca je UIC izdal z okrožnico z dne 2. aprila podrobnejše predpi-

se o izvajanju plačilnega sporazuma, oziroma o plačilnem prometu med obojema pogodbenicema. Okrožnica določa predvsem, katere stroške je smatrat za «tekoče stroške», in vsebuje predpise o dovrstitvi recipročnih poslov, ki so bili dovoljeni pod režimom orehnjega trgovinskega sporazuma. Uradni tečaj valut je bil za sedaj določen na 1250 lir za en belg. frank; morebitne spremembe uradnega tečaja se bodo sproti javile bankam.

Francija. Isto ministrstvo je odredilo, da se smatrat za podaljšana do 30. septembra letos tista dovoljenja za uvoz iz Francije, ki so bila izdana v okviru klirinskega prometa do 30. VI. 1950 in ki zapadejo pred koncem septembra 1951. To avtomatično podaljšanje pa ne velja za uvoz svežih paradiznikov.

Grčija — Dosedanji trgovinski sporazum z dne 14. IV. 1949, čigar veljavnost je potekla 14. aprila, je podaljšana za leto dni. Po okrožnici italijanskega ministrstva za zunanjo trgovino št. 207866 je poslej vezan na ministrsko uvožno dovoljenje uvoz naslednjega grškega blaga: krznenih izdelkov, suhega grozdja, zdravilnih rastlin, rožičevega semena, surovih morskih gob, osvetljenih filmov in «drugega blaga», in sicer v okviru določenih letnih kontingentov. Izvoz v Grčijo dovoljuje ministrstvo za vse blago iz seznama «Tabella Export», kakor tudi za plemenske žrebece, konje, bike in krave, za semenski riž in riž za hrano, karbonatno sodo, kavstično sodo, ogljikov sulfat, surovo in česano kromplo, osvetljene filme in «druge blago», vse to v okviru določenih letnih kontingentov. Izvoz drugih artiklov dovoljuje carinarnice same.

Blago se mora fakturirati v USA dolarjih.

Poljska — Do konca letošnjega junija je podaljšana veljavnost trgovinskega sporazuma s Poljsko z dne 15. VI. 1949.

Urugvaj — Nov trgovinski sporazum ki bo veljal do konca tega leta, je bil sklenjen 30. marca z Urugvajem. Italija bo uvažala v prvi vrsti volno in surove kože (za enkrat je določen kontingent 6 oziroma 1,5 milijonov USA dolarjev), drugega blaga bo pa uvozi-

Ob podružabljenih proizvajalnih sredstvih je jasno, da posamezni iznajditelj svoje tehnične novosti ne more uporabljati zasebno na kapitalističen način. Inzajditelj je torej nujno in praviloma službenec. Njegova zamisel se izkoristi in preide v obče ljudsko premoženje. Navidez gre torej tudi v tem primeru za nasprotje med individualnim interesom in družbeno prisvojitvijo ter izkoriščanjem iznajdbe. Toda prav zaradi tega, ker je prisvajanje družbeno, je v pogojih socializma osebnih položaj iznajditeljev do podrobnosti urejen, njegove pravice so jasno določene.

Tako je odstranjen nasprotje med iznajditeljskim (patentnim) in delovnim pravom, ki je v kapitalizmu, kot smo videli, nepremostljivo. Načelno novo stališče je izraženo v jugoslovanskem zakonu tako-le (36.čl.): «Pravice in dolžnosti iznajditeljev, novatorjev in racionalizatorjev se ravnaajo po načelu, da je varstvo njihovih osebnih koristi in varstvo družbenih koristi enotno, merilo pa je ekonomska ko-

Tudi Združene države iščejo vire

DAVKI PRITISKAJO SAMCE

DOHODKI:	POROČENI:	SAMCI:	RAZLIKA:
\$3,000	\$432	\$584	\$152
\$5,000	\$912	\$1,120	\$208
\$10,000	\$2,240	\$2,812	\$572
\$25,000	\$7,676	\$10,772	\$3,096
\$50,000	\$21,544	\$28,364	\$6,820

Posledica oboroževanja je tudi višanje davkov, ki zadene vsakogar. Slika nam kaže predvsem slabe gospodarske posledice samskega stanu. Neženjen Američan z dohodka 10.000 dolarjev mora plačati 600 dolarjev več davka, kot njegov poročen prijatelj. Izvzeta ni tudi neporočena žena z dohodka. Če

ima ta n. pr. 100.000 dolarjev dohodka, bo morala plačati okoli 71.000 dolarjev davkov. Če poroči moža brez lastnih dohodkov, pa bo plačala samo 57.000 dolarjev davka in s tem prihranila 14.000. Tako znašajo ti prihranki več, kakor pa izdatki za vzdrževanje moža.

Tržaško gospodarstvo

Tržaška lesna trgovina

Les je igral vedno veliko vlogo v tržaškem izvozu, v sedanjih povojnih dabi pa je postal gotovo najvažnejše blago naše izvozne trgovine. In prav lesna trgovina v Trstu je že več mesecev v nekam čudnem položaju. Zaradi velikega povpraševanja po lesu na svetovnem trgu in kroničnega in nevdržnega padanja vseh valut je popolnoma naravno, da cena lesa, sicer polagoma, vendar neprestano narašča. Prav zaradi podražitve pa je povpraševanje po lesu na našem trgu zelo omejeno. Veletrgovci kupujejo le toliko, kolikor jim je neobhodno potrebno, da sproti zadovoljujejo svoje odjemalce, medtem ko zadržujejo večje nakupe za boljše čase. Gotovo so v skrbeh, da ne bi začele cene zopet padati. Pri sedanjem položaju bi vsekakor povpraševanje potisnilo cene še bolj navzgor.

Po zadnjih vesteh se je to zaradi povečane sezonske potrebe v resnici že zgodilo in okrožnica Holzwirtschafts-rat-a, ki urejuje avstrijsko lesno trgovino, objavlja naslednje nove cene za izvoz v Italijo, fco postaja Trbiž: za «tombante» 0-III je cena povišana za 38 dolarjev točko (računano v dolarjih); trami pa so od 10.000 poskočili na 10 tisoč 500 lir.

Skandinavske les, ki ima drugod svoje odjemalce, ne prihaja niti v poštev za izvoz na Bližnji vzhod, torej skozi našo luko. Dovoz češkoslovskega lesa je tudi malenkosten, prav blizu ničle. Jugoslovanski lesni izvoz ima na razpolago Reko in dalmatinske luke; v Trstu ga prihaja sicer nekoliko več kot češkoslovskega, vendar pa ne toliko, da bi mogel igrati tukaj veliko vlogo. Zaradi tega prevladuje v današnji tržaški tranzitni trgovini avstrijski les.

la za 5,6 milijonov dolarjev. Izvažala pa bo v prvi vrsti blago, ki je v Urugvaj uvrščeno v I. uvožno kategorijo, drugih artiklov (II in III. kategorije) pa bo izvozila za 5,6 milijonov dolarjev.

Uvoz se izvrši na podlagi overitve UIC-a proti poprejšnji odobritvi ministrstva za zunanjo trgovino, izvoz pa smejo dovoljevati carinarnice same, kolikor «Tabella Export» ne predpisuje drugače. Spričevala o izvornosti, ki dokažejo, da je uvozno blago urugvajsko, mora vidirati konzularni oddelek italijanskega poslanstva v Montevideu.

Plačila se bodo opravljala kakor doslej v prosto prenosnih devizah (USA dolarjih).

Avstrija — Veljavnost dosedanjega trgovinskega sporazuma z dne 22. IV. 1950 je potekla konec marca. Vladi sta se pa sporazumeli, da se mu podaljša veljavnost še do konca letošnjega junija.

Skladno s tem, je italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino odredilo, da se do istega roka podaljša veljavnost tistih dovoljenj za uvoz iz Avstrije, ki so bila izdana v okviru klirinskih kontingentov na podlagi sporazuma z dne 22. IV. 1950 in katerih veljavnost je bila že svojčas podaljšana do konca letošnjega marca.

Navedena načela so konkretizirana v nadaljnjih predpisih. Tako določa zakon izrecno (44.čl.), da pripada za iznajdbo, ki jo napravi kdo v državni službi ali v kakšni družbeni ali združeni organizaciji, odkodnino vne glede na njegov uradni položaj ali poklic. Nadalje garantira zakon iznajditelju (in analognu avtorjem tehničnih izpolnitvev) vse davčne in druge olajšave, prednostno pravico za doseglo položaja ali poklica v znanstvenih in raziskovalnih zavodih itd.

Toda to bi bila še vedno lahko premo konkretna določila, zato je vlada FLRJ izdala posebno urebo o odkodninih, nagradah in ugodnostih iznajditeljev, novatorjev in racionalizatorjev (maja 1949). Avtorji iznajdb oz. tehničnih izpolnitvev imajo po tej uredbi

Toda tudi avstrijski lesni izvoz mora premagovati resne ovire. Izvozna dovoljenja, brez katerih ni mogoče izvažati lesa iz Avstrije, se ne odpuščajo brez velikih težav in ta dovoljenja so za zdaj obvezna do meseca julija. Zato menijo avstrijski izvozniki, da bo še nekoliko poskočila cena njihovega lesa, ki stane zdaj 22.000 lir za tombante 0-III fco postaja Trbiž, neccarinjen; nekaj malega pa se je vendar prodalo po 21.000 lir. Jugoslovanski tombante (elka in smreka) se prodaja v Južno Italijo po 22-23.000 kub. m fob Reka. Romunija prodaja po 39 dolarjev fob v romunskih lukah.

Prodaje v dolarjih se tudi v Trstu vrtijo okrog 39 dol. in splošno se domneva, da se bo cena ustalila na 40 dolarjih.

Cene jugoslovanskega lesa fco Sežana: jelka in smreka tombante 22-23.000 lir kub. m; hrast v bulah (boulles) 55 do 56.000, narezan 52-53.000; neobrobljena bukovina 44-46.000; obrobljena parjena bukvina 46-52.000, neobrobljena surova bukovina 22-26.000. Nekaj skromnih količin jugoslovanskega «tombante» je bilo prodanih po 38 dolarjev fob Trst.

Dne 30. aprila je ležalo v vseh luskih skladiščih 31.790 ton lesa, približno 80% avstrijskega, 15% jugoslovanskega in 5% češkoslovskega. Vkrcavanje na ladje je razmeroma redno, dovoz lesa po železnici se je zmanjšal. V aprilu je bilo dovoženih v našo luko približno 30.000 ton lesa.

Tržaški velesejem

NOVE ZNAMKE IN NOVE CIGARETE ZA TRŽAŠKI VZORČNI SEJEM

Poštna direkcija v Trstu bo za mednarodni vzorčni sejem v Trstu izdala tri znamke s pretiskom «Tržaški sejem». Znamke bodo veljavne za normalno frankaturno in jih bo mogoče uporabljati pri oddaji pism v Trstu.

Za isto priliko se je uprava tržaškega vzorčnega sejma dogovorila z državno monopolno upravo v Rimu, da bo ta s 15. junijem tega leta v vseh prodajalnicah monopolskih izdelkov začela prodajati posebne cigarete z imenom «Tržaški sejem», ki bodo po kakovski kot cigarete «Afrika».

Avtopodjetje STAR d. d. - Trst, Ulica Moreri 7, tel. 56-08 - Rojan - Avtobusna postaja Trst - Biljeternica št. 3, tel. 51-25

Avtobusna proga TRST-PIRAN - Vozni red veljaven od 15. junija 1950

Cena vožnji	Nedelje in prazniki	Delovni dnevi	Delovni dnevi	Km.	Postajališča	Km.	Delovni dnevi	Delovni dnevi	Nedelje in prazniki	Cena vožnji
—	8.—	13.—	20.—	—	Trst	43	8.—	19.—	19.30	235.—
80.—	8.30	13.30	20.30	15	Škofije	28	7.15	18.15	18.45	155.—
105.—	9.05	14.15	21.—	21	Koper	22	6.50	17.50	18.20	120.—
155.—	9.15	14.25	21.15	28	Izola	15	6.30	17.30	18.—	80.—
185.—	9.25	14.35	21.25	34	Strunjan	9	6.20	17.20	17.50	50.—
210.—	9.35	14.45	21.35	38	Portorož	5	6.10	17.10	17.40	25.—
285.—	9.45	15.—	21.45	43	Piran	—	6.—	17.—	17.30	—

P R I P O M B A: Dne 15. aprila je bila uvedena na progi nova zveza: odhod iz Pirana ob 5 uri zj. prihod v Trst ob 7 uri; odhod iz Trsta ob 21 uri, prihod v Piran ob 22.45 uri

Položaj iznajditelja v Jugoslaviji

naslednje pravice, (ki so pa na splošno predpisane že v zakonu):

1. Pravico do odkodnine, ki je v posebni tabeli natančno predpisana. Ravna se po višini narodno-gospodarskega prihranka, (takozv. družbene rentabilnosti) in po tem, ali gre pri posameznem prihranku za iznajdbo, novatorstvo ali racionalizatorstvo. Če so na primer prihranki iznajditelju, novatorju ali racionalizatorju vsak zase deset milijonov dinarjev v letu, potem prejmejo: iznajditelj (2% + 105.000 dinarjev) 305.000 din.; novator (1% + 55.000 din) 155.000 dinarjev; racionalizator, (0.5% + 27.500 din) 77.500 din.

Iznajditelj prejema odkodnino največ 15 let, novator ali racionalizator največ 3 leta. Te odkodnine se v posameznih primerih (povečan izvoz, bistven prispevek pri izvažanju blana itd.) lahko poveča za celih 300%.

2. Pravico do ugodnosti, kot so: prednostna preskrba po predpisih za udarnike, podaljšani in posebej plačani letni dopust. Obseg in trajanje teh ugodnosti, ki so zakonito obvezne, se ravna po višini odkodnine in glede dopusta

200 milijonov lir za nova stanovanja v Trstu

V četrtek 3. tega meseca je namestnik glavnega ravnatelja za civilne zadeve pri ZVU šklical sestanke, na katerem so razpravljali o pomanjkanju stanovanj na Svobodnem Tržaškem ozemlju. Vzrok temu pomanjkanju so sodne izpraznitve stanovanj, trajen dotok oseljenca in številne hiše, ki so jih oblasti spoznale kot neprimerne za bivanje. Omenjena sestanka so se udeležili tudi predstavniki krajevni oblasti.

Pri tej priliki je namestnik glavnega ravnatelja za civilne zadeve ZVU sporočil navzočim, da bo Zavezniška vojska uprava dala na razpolago 200 milijonov lir za zgraditev nujno potrebnih stanovanj. Strokovnjaki so mnenja, da bo s tem denarjem mogoče preskrbeti stanovanja okoli 300 družinam, in da bodo prva stanovanja na razpolago že po dobrih 3 mesecih. Tržaška občina bo morala dati na razpolago zemljišča za zidavo potrebnih stanovanjskih hiš.

Vsi navzoči so bili mnenja, da je treba zbrati vse razpoložljive sile, da bo graditev stanovanjskih hiš potekala naglo in brez ovir. Prav tako so si bili edini v tem, da bo treba dodeliti stanovanja predvsem istim družinam ali posameznikom, ki morajo izprazniti stanovanja na podlagi sodne odločbe in nadalje istim družinam in posameznikom, ki živijo sedaj v stanovanjih, ki so jih obvladovali razglasile kot neprimerne za bivanje.

Kolikor nam je znano je samo sodnih stanovanjskih odločb, ki imajo že izvršilni naslov, okoli 900. Glede na to bo v najugodnejšem primeru ostalo še veliko število družin in posameznikov brez strehe. Če upoštevamo, da so to povečini gospodarsko šibke družine, bi bilo prav, če bi ZVU izposlovala odločitev sodnih izpraznitvev stanovanj.

V vsakem oziru pa bo morala ZVU nadzorovati območja, da bo ta pri dodeljevanju stanovanj postopala strogo objektivno, da ne bo zavlačevala prošnji prizadetih ali da ne bo delo občila nazakliza stanovanj prisilcem morda samo zaradi tega, ker niso italijanske narodnosti.

Podpora ECA za Trst

«United Press» poroča iz Washingtona, da je uprava Marshallovega načrta dodelila Trstu 30 milijonov dolarjev za povečanje brodogradenj. V svojem poročilu pripominja, da razpolaga Trst z najboljšimi ladjedelnicami in z izšolanim strokovnim osebjem; končno dodaja, da je čistilnica petroleja «Aquila» ena najboljših v tem delu Evrope.

Če je novica izvirna, tedaj bo prejel Trst iz Marshallovega plana okoli 20 milijard lir.

VELESEJEM V MILANU ZAKI. JUČEN

Predzadnje nedeljo 29. aprila t. l. je bil zaključen velesejem v Milanu. Italijanski gospodarski krogi navajajo, da so zadovoljni z njegovim uspehom. Poznavalec italijanskih gospodarskih in finančnih razmer pa ni ušlo, da stojijo za doseženimi uspehi italijanske industrije, trgovine in ostalih gospodarskih področjih ogromne denarne podpore iz Marshallovega načrta in drugih pomožnih ameriških akcij.

Statistični podatki milanskega velesejma izkazujejo, da je razstavljalo 9.173 tvrdk, od katerih je bilo 6128 italijanskih in 3.045 tujih, ki so predstavljale skupno 45 držav. Po specifikaciji izdelkov so na prvem mestu zastopani mehanski izdelki s 44%, sledili so jim opreme za urade, sanitetni material, hišne in hotelske opreme ter kučno elektrotehnični artikli, ure in igrače.

Vseh obiskovalcev na velesejmu je bilo nad 4.200.000, med katerimi je vstičilo 41.247 tujih kupecev.

LJUBO DOMA

Nemški listi poročajo iz Brazilije, da se nemški strokovnim delavcem, ki so v Nemčiji zaključili delovne pogodbe z brazilskimi predstavniki in odptovalni v Brazilijo na delo, slabo godi. Po mesecu in mesece morajo čakati na delo v taborišču. Stanovanja so silno draga, podnebje prevročje in vlažno.

Socialni UTRINKI

STAVKA DRŽAVNIH NAMEŠČENCEV V ITALIJI

Po vsej Italiji so v torek 8. t. m. stavkali državni nameščenci, katerim so se pridružili tudi uslužbenci javnih ustanov. Kljub temu, da so se zlasti po začetku vojne na Koreji začele dvigati cene vsem potrebnim, italijanska vlada neče ugoditi zahtevam svojih nameščencev po zvišanju plač. Državni uslužbenci so svojo prvotno grožnjo izvedli in stavka je dosegla po vsej Italiji popoln uspeh. Važno je tudi to, da simpatizira s stavkajočimi vse prebivalstvo. Povprečen odstotek stavkajočih je nad 80%, vendar so številni kraji, kjer je bila stavka 100%. Vse ustrahovanje s sestavljenimi seznamom stavkajočih ni zaleglo, zlasti ker ustava dovoljuje tudi državnim uslužbencem pravico stavke. Italijanska vlada bo morala problem plač javnih nameščencev vsekakor rešiti.

Iz solidarnosti do stavkajočih v Italiji so stavkali tudi nameščenci v Trstu.

IRAK PREGANJA JUDE

Vlada v Bagdadu je izdala ukaz, s katerim prepoveduje zaposlitev Judov v vseh javnih in zasebnih ustanovah; hrati je bilo zaplenjeno njihovo premoženje. Judom, ki so se naselili v Mezopotamiji še za časa Nebuzadnezarja, ni preostalo potem nič drugega kakor da se izselijo v Izrael. Priseljevanje Judov v Izrael predstavlja danes težko vprašanje za izraelsko vlado. V Izrael prihajajo na dan že po 1000 Judov iz Iraka, da ne omenjamo priseljencev iz Srednje Evrope in Jemena.

ZA ŽIVLJENJSKI STANDARD prebivalstva z ZDA je značilno, da ima tamkaj 95% vseh rodnih radijski sprejemnik, ki jih je v vsej državi nad 90 milijonov. V ZDA imajo nadalje 10.450.000 televizijskih aparatov, od katerih je samo v New Yorku 2.050.000.

ITALIJANSKI IZSELEJENCI v ARGENTINI bodo poslej lahko pošiljali denovno pod označbo «družinske pomoči» po 375 pezov na osebo in ne več po 600 pezov.

Avstrijskim novinarjem bodo zvišali plače za 15%, začeti od 1. aprila. Tako je bilo dogovorjeno med novinarskim sindikatom in zvezo založnikov avstrijskih listov.

Pošljilo 150 milijonov dolarjev bi rad najel Izrael v ZDA, da bi vlada lahko pripravila ugodna tla za naselitev novih 500.00

vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

OBČNI ZBOR SGZ
Upravni odbor Slovenskega gospodarskega združenja v Trstu sklicuje redni občni zbor zbornice za nedeljo dne 13. maja ob 9. uri dopoldne v prostorih SGZ v Ulici F. Filzi 10/1.

- DNEVNI RED:**
1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika;
 2. poročilo nadzornega odbora;
 3. razrešnica dosedanjemu odboru;
 4. volitve izvršnega, upravnega in nadzornega odbora;
 5. smernice za bodoče delovanje in slučajnosti.

Ce občni zbor ne bo sklepčen ob prvem skicanju, bo sklepčen eno uro pozneje, t. j. ob 10. uri ob vsakem številu navzočih. Člani so lahko zastopani po drugih članih; v tem primeru jim morajo izdati pismeno pooblastilo, vendar pa ne sme nobeden pooblaščenec imeti več kot pet pooblastil.

UPRAVNI ODBOR POPRAVEK DAVČNE OSNOVE DOHODNINSKEGA DAVKA

S 1. majem je počel teči tromesečni rok, v katerem smejo davkoplačevalci, ki menijo, da jim je davčna osnova (imponibile) dohodninskega davka (R. M.) previško odmerjena, zahtevati znižanje iste. V to svrsto vložijo prošnjo na kolka prostem papirju na upravno neposrednih davkov ter navedejo razloge, ki govorijo za znižanje davčne osnove. Popravek se dovoli na osnovi dohodkov v letu 1949, upoštevajo se pa tudi poznejše okoliščine, ki so vplivale na trajno zmanjšanje dohodkov.

V istem času pa sme tudi Uprava neposrednih davkov popraviti, t. j. zvišati ali znižati davčno osnovo dohodninskega davka.

Članom, ki se hočejo te ugodnosti poslužiti in zahtevati znižanje davčne osnove dohodninskega davka, pripravimo, da se obrnejo na tajništvo SGZ, kjer bodo dobili vsa potrebna pojasnila in ter navsete. Tajništvo jim bo tudi na potrebi sestavilo zadevno prošnjo.

POPRAVEK DOPOLNILNEGA DAVKA (complementare)

Enako kot za dohodninski davek (R. M.) začne tudi za dopolnilni davek (complementare) s 1. majem teči tromesečni rok (do 31. julija), v katerem davkoplačevalci lahko prijavijo spremembe skupnega čistega dohodka, po katerem se računa dopolnilni davek. Popravek bo učinkovit od 1. januarja prihodnjega leta dalje.

VPIS TVRDK V ZBORNICNI SEZNAM

Po členu 4. in naslednjih zakonov z dne 20. septembra 1934 št. 2011 so vsi, ki individualno ali v družbi z drugimi izvršujejo kako industrijo, obrt ali trgovino dolžni prijaviti vpis, spremeni ali prestatno tvrdke Zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo v roku 15 dni od dneva začetka, spremembe ali prestatna delovanja tvrdke. Za družbe so dolžni napraviti prijave administrativno, ali do potrditve ustanovnega akta osebe, ki imajo izrecen nalog za izvrševanje poslov v zvezi s potrditvijo ustanovnega akta. Prijavo je treba vložiti v roku 15 dni od dne ustanovitve družbe.

OBVEZNOST POSTAGNE TEKOČEGA RACUNA

Opozarjamo ponovno člane, da so po veljavnih predpisih vsi lastniki obratov, ki so vpisani v davčne sezname z davčno osnovo dohodninskega davka kategorije B (R.M. cat. B ne manj kot 150.000 lir, dolžni odpreti na pošti pošti tekoči račun ter nanj položiti znesek 20.000, vinkuliran v prid finančne intendenecije. Omenjeni znesek velja kot kavicja za davek na poslovni promet (IGE). Neizpolnjevanje teh predpisov je kaznivno z globo od 10.000 do 20.000 lir. Priporočamo zaradi tega vsem članom, da na davčnem plačilnem listu (cartella) ugotovijo davčno osnovo dohodninskega davka in v kolikor davčna osnova znaša 150.000, ali več, odprejo poštni tekoči račun.

NOVE ZAKONSKE DOLOČBE

Uradni list ZVU št. 11 z dne 21. aprila 1951 prinaša naslednje nove zakonske določbe:
Ukaz št. 57 z dne 18. aprila 1951: Področje industrijskega pristanišča v Zavrljah - Sprememba Ukaza št. 102/1949.
Ukaz št. 58 z dne 10. aprila 1951: Agencija za posojila - Sprememba Ukaza št. 308/48.
Ukaz št. 59 z dne 10. aprila 1951: Sprememba Ukaza št. 108/1949.
Ukaz št. 60 z dne 10. aprila 1951: Začasna zaščita izumov, prikazanih na tržaškem vzorčnem velesejmu.
Ukaz št. 61 z dne 11. aprila 1951: Povračilo davščin za proizvode iz bombaža, izvožene v drugem polletju 1950.
Ukaz št. 62 z dne 10. aprila 1951: Delovni odnosi v tržaškem pristanišču.
Ukaz št. 63 z dne 12. aprila 1951: Nadzor nad gibanjem oseb, ki prihajajo in odhajajo iz britsko-ameriške cone STO.

Ukaz št. 64 z dne 19. aprila 1951: Izplačilo enkratne izredne doklade upokojencem socialnega zavarovanja in podaljšanje dopolnilne izredne doklade zanje.

URNIK TOBAKARN

Ravnateljstvo Monopola je določilo naslednji minimalni urnik za tobakarne: ob delavnih od 8. do 13. ure in od 15.30 do 20. ure; ob praznikih od 8. do 13. ure. Ta urnik velja od 1. maja t. l. dalje.

OBČINSKI SVET V TRSTU

Po nalogu naših članov iz Sv. Križa se obračamo na Vas s prošnjo, da preudarite kritični položaj, v katerem so kmetovalci naše vasi zaradi pomanjkanja javnih napajališč za živino.

Kmetovalci iz Sv. Križa imajo 160 glav goveje živine, za katero je na razpolago samo eno javno napajališče, ki je v bližini vhoda v Sv. Križ na glavni cesti Trst - Nabrežina. Iz tega razloga so ondodni kmetovalci primorani goniti svojo živino na napajanje iz ene na drugo stran vasi, kar jim povzroča veliko izgubo na času. Vrhu tega je to tudi v škodo cestnega prometa.

Industrializacija italijanskega gospodarstva

ITALIJANSKA IZVOZNO - UVOZNA BILANCA ZA LETO 1949

Ker je zaradi velike devalvacije italijanske lire postala bolj pregledna in lažje razumljiva denarna enota tisočak, so vsa spodaj navedena števila pisana v tisočakih in pomenijo toliko tisočakov lir. Mimogrede omenjamo, da podatki za preteklo leto še niso bili objavljeni. Citatelje opozarjamo na naslednje zanimivosti v italijanski trgovini z inozemstvom: največjo postavko v italijanskem izvozu predstavlja sadje (64.480), takoj na drugo mesto pridejo stroji in njihovi sestavni deli (60.476), potem bombaževine (43.122) in bombaževa preja (37.244). Za kar pa mora Italija uvažati ogromno množino bombaža (92.584). Razmeroma zelo majhen je izvoz vina (8.086), celo sir ga prekaša (9.033). Skoraj neverjetno se zdi, da uvažata Italija pri tem kar za 4.920 lir inozemskega sira. Isto velja tudi za olivno olje; izvoz je 9.033, uvoz pa 4.920.

IZVOZ

Industrijsko - obrtni izdelki:	117.139
Stroji 60.476, motorna vozila 18.059, železne in jeklene cevi 14.320, železniški vozovi 8.157, trgovske ladje 7.502, letala 4.806, traktorji 3.819. Skupaj	117.139
Električni aparati in oprema 15.398	15.398
Kemični proizvodi 6.717, umetna gnojila 6.241, pnevmatike 4.504, harmonike 3.389, obdelani marmor in alabaster 3.024, eterična olja in slinčica 2.436, barve 2.030, majolike 1.743, cement 1.627, bencin 1.625. Skupaj	33.336
Tkanine iz bombaža 43.122, umetne tkanine iz sintetičnih vlaken 28.396, volnene tkanine 6.452, svilene tkanine 2.587. Skupaj	80.557
Niti iz bombaža 37.244, umetne niti in odpadki 30.216, lanene niti 6.452, konopljene niti 2.562, surova svilena vlakna 2.154, (štopa) odpadki od konoplje 1.803. Skupaj	80.431
Moški klobuki 2.223	2.223
Navedene majhne količine izdelkov	169.884
Izdelki skupaj	498.968

PRIDELKI

Sadje in grozdje 24.024, limone in pomaranče 21.730, suho sadje 16.636, mandeljni, orehi, lešniki in kostanj 2.090. Skupaj	64.480
Zelenjava 9.954, riž 9.012, suvo sočivoje v zrnu 2.010, krompir 1.996. Skupaj	22.972
Sir 9.033, konzervirani pridelki 8.362, vino 8.086, olivno olje 3.163. Skupaj	28.644
Surova konoplja 8.670	8.670
Surovi tobak 2.721	2.721
Rude in morska sol 6.112	6.112
Pridelki skupaj	133.599
Izdelki 498.968 + Pridelki 133.599 =	632.567

UVOZ

Pšenica 116.221, pšenična moka 20.342, konzervirane ribe 13.849, semensko olje 12.997, oljnata semena 8.867, meso in mesne konzerve 5.722, riž 4.920, koruza 4.234, slanina 3.415, olivno olje 2.764, svezbe ribe 2.473, sladkor 2.397, mast 1.424. Skupaj	199.625
Kava 15.325, kakao 2.675, tobak 4.321. Skupaj	22.321
Premog 97.603, bombaž 92.584, volna in volneni odpadki 71.299, mineralna olja (nafta) 33.736, železo in jeklo 25.601, celuloza 14.550, kože 13.648, les 12.870, baker in bakrene zlitine 12.587, lito železo 7.599, staro železo 5.735, kavčuk 7.134, benzol 5.374, juta 5.031, čunje 4.687, koprja 3.175, loj 2.617, umetna vlakna 2.276. Skupaj	418.206
Ostanki pri izdelovanju olja 10.971, fosfati 5.274. Skupaj	16.245
Zdravila 5.285	5.285
Stroji in orodje 28.786, kemični proizvodi 8.100, barve 5.177, žepne ure 4.148, železniški vozovi 2.471, trgovske ladje 1.876. Skupaj	50.558

Glade na pravkar omenjena dejstva je nujno potrebna zgraditev še dveh novih javnih napajališč in sicer na dveh nasprotnih točkah Sv. Križa. S tem bo živini omogočeno, da bo imela dostop do napajališč neposredno s pašnikov.

Zveza je pripravljena predložiti občinskemu svetu načrt primerne kraja, kjer naj bi stali novi napajališči.

Pričakujemo, da bo tržaški mestni občinski svet ureditev tega vprašanja upošteval.

S spoštovanjem
Tajništvo

Neavedene manjše količine blaga

142.822
855.062

Uvoz 855.062, izvoz 632.567; previšek uvoza nad izvozom znaša torej 222.495 tisočakov, t. j. skoraj 222 in pol milijarde lir. Ta previšek uvoza in vsa bilanca nam priča, da je se Italija iz nekdaj poljedelske, spremenila že v zelo izrazito industrijsko državo. Izvoz njenih industrijsko-obrtnih izdelkov je mnogo večji nego izvoz hrane in surovin; medtem ko uvoz jestvin in surovin daleč prekaša uvoz industrijskih izdelkov. Industrializacija italijanskega gospodarstva je vsakokrat posledica napredka, na drugi strani pa je prepilci izvoz poljedelskih pridelkov in surovin posledica skoraj fevdalnih razmer, ki prevladujejo v italijanskem poljedelstvu.

PROIZVODNJA METANA

Po podatkih italijanske vlade bodo v Padski nižini proizvedli okoli 700 milijonov kub. m metana za potrošnja, računajoč, da znaša dnevna proizvodnja 2,5 milijona kub. m. Proizvodna zmogljivost je danes že večja in znaša 4,5 milijona kub. m na dan. Računajo, da bo proizvodnja proti koncu prihodnjega leta dosegla 10 milijonov kub. m na dan. Vlada računa, da bo Italija na ta način približala 3,75 milijona ton inozemskega premoga leta 1953 naj bi potrošnja metana (zemeljskega plina) dosegla 2,5 milijarde kub. m. Ležišča vsebujejo po dosedanjih računih 40-50 milijard kub. m. Metanovodi, ki so danes dolgi 588 km, bodo do 30. junija t. l. dosegli dolžino 722 km, do leta 1953 pa 1.400 km.

tehnolčne

NOVA SREDSTVA ZA PREPREČENJE RJAVERNJA ŽELEZA

Rjavenje je po ozračju (dež, zrak, zemlja) povzročena oksidacija železa. Njena učinek je rja. Vsakdo, ki ima opraviti z železom ve, kaj je rja in marsikdo pozna tudi njene posledice. Zaradi luknjičavosti se oksidacija nadaljuje do popolnega uničenja železa ali jekla. Zaradi tega je treba najti učinkovita sredstva za preprečenje rjavenja, da se predmet, ki je iz železa ali jekla, ohrani.

Kakšno škodo povzroča rja naj pokaže nazorno ta primer: Samo pri podzemeljskem cevnem omrežju ZDA povzroča rja letno škodo od 500 milijonov dolarjev. Zaradi rje izgubimo letno 4-8 milijonov ton železa in jekla. Iz tega primera je razvidno, da so utemeljeni vsi naporji za preprečenje rjavenja.

Do sedaj smo se borili proti rji tako: pred popleskanjem je bilo treba predmet dobro očistiti z jeklenimi krtačami, kladivom, ali s peskom, ki ga s pritiskom nekako brizgamo na železo. Vendar smo potem kljub temu, da rje nismo popolnoma očistili, popleskali predmet z minijem. Toda to je samo mehanični postopek in je uspešen le pri dobro očiščen površini. Ta postopek je čisto tudi težko izvedljiv in je zvezan z velikimi stroški.

Temu nasprotno nam nudi novo kemično sredstvo za preprečenje rjavenja znatne prednosti in predstavlja velik tehnični napredek nasproti stari metodi popleskanja. Novost je v tem, da ni potrebna očistiti rje s predmetov, ker je nasprotno nujno potrebno, da ostanejo rjasti, če hočemo izvesti nov postopek, ki bi ga lahko imenovali »preosnovno rje«.

Kitajska proizvodnja v številkah

Sovjetsko ministrstvo za zunanjo trgovino je nedavno objavilo nekatere podatke o gospodarskem razvoju Kitajske.

Po teh statistikah je kitajska železna industrija v l. 1950 proizvedla skupno 1,6 milijona ton jekla in litega železa. Mandžurija sama zase pa je lani proizvedla okoli 450.000 ton jekla in okoli 700.000 ton litega železa.

Iz istega vira zveemo nadalje, da je znašala v preteklem letu proizvodnja premoga na Kitajskem 36.000.000 ton. V Mandžuriji, kjer so l. 1949 dosegli proizvodnjo 11 milijonov ton premoga, so v svojem gospodarskem planu za leto 1950 določili proizvodnjo na 14 milijonov ton, vendar sovsjetska publikacija ne pove, če so v Mandžuriji resnično dosegli to količino.

Se pred vojno med Japonsko in Kitajsko, ki je izbruhnila l. 1936, je znašala kitajska proizvodnja jekla 1 milijon ton in proizvodnja litega železa 1,3 milijona ton ter proizvodnja premoga 41 milijonov ton.

Državljanska vojna je posebno škodovala razvoju tekstilne industrije. Vendar so vse pokvare in poškodbe večinoma že popravljene. Tako poročata nadalje sovsjetski vir, da od 5,2 milijona vreten deluje na Kitajskem danes že okoli 4,4 milijona vreten, in da je proizvodnja bombažnih tkanin ob zaključku leta 1950 že za nekaj preokolišča proizvodnjo iz l. 1936, ko je začela vojna z Japonsko.

S tem v zvezi se je po navedenih podatkih dvignila lani tudi proizvodnja bombaža in sicer na 750.000 ton, s čemer naj bi bila na 15% presejala predvojno proizvodnjo.

Trgovinsko ministrstvo Sovjetske zveze poroča še to, da je proizvodnja žitaric dosegla lani 120 milijonov ton, kar naj bi pomenilo, da je samo za 20.000 ton manjša od predvojne proizvodnje.

V sedanjih borbi med obema blokoma velesil so ti podatki važni, vprašanje je le, če so zanesljivi.

NOVA LEZISCA KOSITRA V KONGU

Iz Washingtona poročajo, da so ob vznožju visoke planote Katanga odkrili eno najbogatejših ležišč kositra na svetu. Geologi, ki so preučili zemeljske sklade niso sicer še določili globline menjio, da najdenih ležišč ne bo mogoče izčrpati najmanj 100 let. S tem odprtem se bo pridružil Belgija dvem dosedanjim največjim proizvajalcem kositra na svetu: Boliviji in Maleziji. Kositrovno rudo bodo izčistili, koncentrirali in vili v tovarnah, ki so že v Belgijem Kongu, tako da bodo izvažali kositer v palicah.

Tudi ta komaj odkrita kositrova ležišča si je zagotovila ameriška industrija.

PROMET v pristanišču

Med 21. IV. in 5. V. se je promet v tržaškem pristanišču gibal tako-le:

TRZASKE IN ITALIJANSKE LADJE

«Mar Cheto» je priplula iz Rio Marine s 1500 t rud; natovorjena z lesom je odplula v Hajfo. Iz Amuay Baya je prispela petrolejska ladja «Esso Italia» s 17.403 t mineralnega olja, prazna je odplula v Venezuelo. «Audax» je iz Rotterdamu priplajala 7.500 t premoga; prazna je odplula v Pesaro. Iz Bejruta je prispela «Esperia» z razl. bl.; odplula je v Aleksandrijo z razl. bl. Petrol. ladja «Zaule» je priplula iz Ravenne prazna, vkrcala motorno olje in odplula v Cittavecchio. Iz Carigrada je «Treviso» priplajala 2.009 t kroma, vrnila se je v Carigrad z razl. bl. «Gerusalemme» je priplula iz Durbana z 51 t raznega blaga; tja se je vrnila natovorjena z raznim blagom. Odplule so: «Tritone» v Vancouver z raznim blagom, «Campidoglio» v Smitno z raznim blagom, «Capo Noli» v ZDA s 115 t raz. blagom, «Lamone» v Aleksandrijo z raz. blagom, «Monginevro» v Evergiade s 1.434 t raz. blaga, «Citta di Brindisi» v Aleksandrijo z lesom, «Sistiana» v London s 987 t raz. blaga, «Milano» v London z raz. blagom, «Bice» v Hajfo natovorjena z lesom, «Eugenio C.» v New York z raz. blagom, «Aldebaran» v Aleksandrijo z lesom. Priplule pa so: «Bruciatutto» iz Splita prazna, «Modica» iz Bone s 4.070 t fosfatov, «Ciclope» iz Norfolk s 9.628 t premoga, «San Giusto» iz Norfolk s 10.027 t premoga, «Rosario» iz Trizča prazna, «Chioggia» iz Aleksandrije z 844 t raz. blaga, «Montegiove» je priplula iz Benetk prazna in nadaljevala proti Casablanca tudi prazna. Iz Hajfe je «Abbazia» priplula s 26 t razn. blaga, vrnila se je v Hajfo z raz. blagom, «Maria Carla» je priplula iz Genova prazna, vkrcala razno blago in se vrnila v Genovo, «Laguna» je priplula iz Buenos Airesa ter odplula nazaj z raznim blagom. Iz Sidona je «Aurora» priplajala 10.701 t mineralnega olja, po izkrcanju je odplula prazna v Tripolis, «Irama» je priplula iz Aleksandrije s 354 t raz. blaga, tja se je vrnila z raz. blagom. Petrol. ladja «Indiana» je iz Sidona priplajala 8.108 t mineralnega olja, prazna se je vrnila v Sidon. Iz Carigrada je «Barletta» priplula s 122 t raz. blaga; vrnila se je v Carigrad z raz. blagom, «Citanuova» je iz Rio Marine priplajala 384 t rud; prazna je odplula v Benetke. Priplule so še: «Ata» iz Katanije prazna, «Rosas» iz Rio Marine s 5.300 t rud, «Titania» iz Karavastasia prazna, «Resi» iz Benetk prazna in «Monrosa» iz Mobila s 326 t raz. blaga. Odplule pa so: petrol. ladje «Massimiliana» v Porto Nogaro z motornim oljem, «Mantova» v Ravenna z mot. oljem, «Etra» v Ravenna z mot. oljem, «Ariete» v Tripolis prazna in «Barbara» v Benetke z mot. oljem.

JUGOSLOVANSKE LADJE

«Sarajevo» je odplula v Lattakijo z raz. blagom, «Skopje» je priplula iz Reke prazna, vkrcala raz. blago in odplula v Bejrut, «Makedonija» je iz New Yorka priplajala 178 t raz. blaga; odplula je v Reko z raz. blagom, «Titograd» je prispela iz Sibenika prazna; natovorjena z raz. blagom je odplula v Aleksandrijo, «Solino» je prispela iz Philpewille-a z 820 t raznega blaga, prazna je odplula v Pulo. Priplula je «Hrvatska» z 200 t raz. blaga iz New Yorka.

GRSKE LADJE

«Mariella» je priplula iz Benetk prazna; natovorjena z lesom je odplula v Pirej. «Adriana L.» je priplula iz Benetk prazna; odplula je v Calamato z raz. blagom. «Tinos» je iz Pireja priplajala raz. blago in se z raz. blagom vrnila v Pirej. Odplula je «Popi A.» v Hajfo natovorjena z lesom, «Georgios R.» je priplula iz Pireja prazna in je nato z raz. blagom odplula v Aleksandrijo. Iz Candie je prispela «Paolos G.» s 1.100 t raznega blaga.

ANGLEŠKE LADJE

«Olavus» je prispela iz Barlette prazna; natovorjena z lesom je odplula v Geddo. «Neothama» je odplula v Pirej z raznim blagom.

DANSKA ladja «Hans P. Car» je priplula iz Ancone prazna; odplula je v Newcastle z raz. blagom. NORVEŠKA petrol. ladja «Milford» je priplajala iz Abadana 5.000 t mineralnega olja; odplula je v Benetke prazna. TURSKA ladja «Eti» je odplula v Hajfo natovorjena z lesom. IZRAELSKA ladja «Dromit» je priplula iz Hajfe s 200 t pomaranč; odplula je v Benetke z raz. blagom. HOLLANDSKA ladja «Ascona» je odplula v Frag Island z lesom. KANADSKA ladja «World-Trotter» je iz Kube priplajala 9.797 t sladkorja. PANAMSKA ladja «Santa Cruz» je odplula v Benetke prazna.

AMERISKE LADJE

«Cedar Rapids V.» je priplula iz Galvestona s 9.107 t raz. blaga, prazna se je vrnila v ZDA. Iz Galvestona je priplula tudi «Bucyrus V.» z 9.498 žita, prazna je odplula v ZDA; «Atlantic V.» je iz New Yorka priplajala 1.936 t raz. blaga; odplula je v Bono prazna; «Louis Lykes» je priplula iz Savannaha z 258 t raz. blaga, odplula je v Havano

z raznim blagom; «Legion V.» je priplajala iz New Orleansa 9.520 t žita ter odplula v Galveston prazna. «Grinnel V.» je priplula iz New Yorka s 600 t raz. blaga ter nato z raz. blagom odplula v Pirej. Iz New Yorka je «Jericho V.» priplajala 140 t orožja, prazna je odplula v Derinea; «William Tyler Page» je priplula iz New Orleansa z 9.744 t koruze; vrnila se je v ZDA prazna. «Bertram G. Goodhue» je priplajala iz New Orleansa 9.150 t koruze, prazna se je vrnila v ZDA. Iz Baltimora je priplula s 684 t raz. blaga. «Expeditor» prazna je odplula v ZDA. Odpluli sta: «Hattiesburg V.» v ZDA prazna in «Dorothy Stevenson» v New York z raz. blagom. Priplule so: «Mercer V.» iz Ney Yorka s 350 t raz. blaga, «Evergreen State» iz Houstona z 8.300 t raz. blaga, «Seastar» iz Houstona z 9.800 t koruze.

PROTI PREPOVEDI ARGENTINSKEGA OPOZICijskega lista «La Prensa» so protestirali pri Peronovi vladi Združenje ameriških založnikov listov, Združenje angleških založnikov listov in francoska poslan. ska skupina iz Združenja za francosko, argentinsko prijateljstvo.

MEHANIČNA DELAVNICA ALBINO GOMBAČ

ULICA DELL'AGRO 10 - TRST - TELEFON ŠTEV. 96-130 (VHOD IZ ULICE DELLA TESA)

Najmodernejši tržaški obrat za retifikacijo na strojih «BERCO» — Retifikacija in zrcalno glajenje cilindrov od mikro-motorja do ladijskih motorjev
Retifikacija vsakovrstnih kolensatih gredi, vključno OM 100 KS; Titanus i. t. d.

Priprava za retifikacijo posebnih cilindrih puš. Vlaganje cilindrih puš — Aparat za kontrolo trdote BRINELL — Priprava za ravnoteženje kolensatih gredi in transmisij

Retifikacija ventilov — Priprava za struženje glavnih in ojničnih ležajev — Posebna naprava za mehanično struženje ojnič — Hidravlična stiskalnica

ZASTOPSTVO ZA TRST IN GORICO NEPREKOSLJIVIH BATOV FRIGOBOR in SUPERFRIGOBOR Bati ki povečajo tehnični učinek in imajo trojno trajnost

Zastopstvo tovarne «TINELLI» — Predelava «Diesel motorjev» s predmešanjem na sistem direktnega vbrizganja

Zastopstvo tovarne «ANGELINI» — Kromiranje kolensatih gredi na elektro-galvanski podlagi — Trdota od 630 do 900 Brinell — Srednja vzdržljivost 250.000 km — Možnost naknadnega razkromiranja in ponovnega kromiranja brez rabe ponovne retifikacije

BOLJI UNEC: BOLJUNEC

Bolji unec: Boljunc. Tako razlagajo domačini postanek imena njihove vasi. Po starem ljudskem izročilu so prebivalci namreč davni predniki današnjih Boljuncanov in podolgastem griču, ki začena pred Boljuncem in se vleče do boljunsko-dolinskega razpotja v Lakotiču, od koder vodi stara, zdaj malokomu znana kranjska cesta do Zaveljskega mosta čez Glinščico. Ta cesta je dobila svoje ime po kranjskih trgovcih, ki so po njej prevažali blago v takrat benečanski Koper in iz njega. Proti Boljuncu obrnjeni del omenjenega griča imenujejo domačini Celo, proti Zavrljam obrnjeni del pa Brdo.

Na tem griču so torej stala pred več stoletji hiše pradedov sedanjih boljunskih prebivalcev in ker so bili v stiski zaradi pomanjkanja vode, so se preselili v dolino, kjer je bil »bolji unec« ali izvirek. Pomaknili so se torej bliže k izvirku Glinščice, in sicer bržkone tja vgor na koncu, ki se že v najst

TRŽNI PREGLED

Po naglem padcu na koncu aprila se je cena masla v prvih dneh maja zopet opomogla. Ako se bo ta cena v naslednjih tednih ustalila na doseženih kvotacijah, se bo trg z živili uravnovesil. Področje mlečnih izdelkov je namreč vzemirjalo proizvajalce že več mesecev, vsled nenaravno nizkih prodajnih cen. Zdar, ko so se cene masla okrepile, so proizvajalci postali optimisti in upajo, da se bo tendenca k povišanju cen prenesele tudi na ostale mlečne izdelke.

Na trgu poljedelskih pridelkov beležijo še vedno zelo omejeno število kupčij; povpraševanje je minimalno in ponudba skromna. Cene pšenice so stalne; koroza se je za malenkost pocenila. Riž je nekoliko pridobil na ceni zaradi stalnega povpraševanja iz inozemstva.

Zivinski trg je precej miren. Ponudba živine za zakol je pičila, pač zaradi tega ker živinorejci nimajo več toliko skrbi za nabavo krme; imajo namreč na razpolago polno dobre pašne v tem letnem času. Cene živinjo so na nekaterih tržiščih neznačajno napredovale. Tudi prašički za rejo še vedno pridobivajo na ceni.

Na trgu olivnega olja je le malo kupčij. To velja tudi za vinski trg. Cene kave beležijo le male variacije; povpraševanje ni veliko.

ZITARICE

Benetke: pšenica dobra 6.650-6.750, navadna 6.600-6.700; rumena koroza 6.700-7.000; bela koroza 6.300-6.400 inozemska Yellow corn fco silos Genova 6.000-6.100, fco silos Benetke 6.100 do 6.150; oves 4.500-4.600; riž 5.400 do 5.500; ječmen 6.000-6.100; proso 6.500 do 6.700; sivek 3.900-4.000.

Reggio Emilia: cene veljajo za stotico grost: pšenica 6.800-7.000; domača koroza 6.600-6.700, inozemska koroza 6.400-6.500; oves 4.400-4.500; riž 5.900-6.000; neolusčen ječmen 6.400 do 6.600; riž navaden 9.500-9.700, srednje kalakostni 12.500-12.600, fin 16.500 do 16.700, ekstra 17.200-17.300.

Verona: pšenica fina 6.650-6.750, dobra 6.500-6.550; koroza marano 6.950 do 7.050, rumena domača 6.600-6.700; koroza moka fina 7.100-7.200; riž od 9.300-17.000.

ZIVINA

Reggio Emilia: živina za zakol: vola I. 310-340 lir za kg žive teže, II. 280 do 300; krave I. 270-290, II. 230-260, glabe vrste 160-190; junci I. 310-340, II. 300-310; junice 300-330; teleta 50-70 kg 400-430, 70-90 kg 440-480, nad 90 kg 490-630; domači prašički 18-20 kg 700 do 720, 20-25 kg 690-710; prašički inozemski 710-750, stubi 30-35 kg 510-550; prašički debeli 120-150 kg 400-450.

Verona: živina za rejo; teleta 50-70 kg 430 do 470, 70-100 kg 470-540; volji za delo 280-320; krave mlekarice 130-170.000 lir za komad; mladi bikli 120-140.000 lir.

Cremona: vola I. 300-350, II. 260-280, III. 160-170; bikli I. 300-320, II. 260-280; krave I. 250-270, II. 240-260, III. 160 do 180; junci I. 300-320, II. 200-220; teleta I. 470-500, II. 370-400, III. 320-350; prašički 100-120 kg 380-390, 120-150 kg 390-400, 150-180 kg 400-410, nad 180 kg 410-415; prašički za rejo 18-20 kg 730 do 780, 20-50 kg 550-600; 50-100 kg 420 do 430.

MLEČNI IZDELKI

Lodi: čajno maslo 760-780 lir za kg, fino lombardsko 690-710, emilijsko 655-665; sbrinz 500-510, emental 460 do 500; provolone 340-370; gorgonzola 370-380.

Brescia: maslo I. 620, II. 530; emental 370-410, sbrinz 340-390; kačkavalj 310-350; gorgonzola I. 450-550.

Milan: cene veljajo za kg fco proizvajalec: lombardsko maslo 720-730; emilijsko 700-710; čajno maslo 790 do 800; reggianski sir proizv. 1949 650 do 680, proizv. 1950 490-540; sbrinz svež 390-410; emental svež 390-420; provolone svež 320-360; gorgonzola svež 200-220.

OLJA

FIRENZE: olivno olje ekstra do 1 stop. kisla 440-490; do 1,5 stop. kisla 470-480, do 2,5 stop. kisla 465-470; do 4 stop. kisla 455-465, dvakrat rafinirano A 510-515, B 470-480; semensko olje 435-440; olje iz zemeljskih lešnikov 450-455.

Reggio Emilia: cene veljajo za kg pri grosistu: olivno olje ekstra (pod 1 stop. kisla) 560-580, fino 540-550, navadno 520-530; semensko olje 1.460 do 470.

KAVA

Trst: Rio: VII 388 šilingov za 50 kg cif Trst, Minas 2 410 šil. Santon ekstra 460, Sidam 425, Gima 425. Bali Robusta 345, Uganda 385-390 šilingov za 50 kg.

Cene v lirah fco skladišče uvoznika za ocarinjeno blago: Rio V. 1.225, Rio II 1.225, Santos superior 1.380, Santos ekstra 1.420, Haiti 1.410, Salvador 1.460, Kostarika 1.520, Gima 1.330; Moka Hodeidah 1.400.

Milan: cene veljajo za kg fco skladišče grosista: Kolumbia Medellin 1.470 do 1.490, Equador superior 1.270-1.290,

Santos ekstra 1.420-1.440, Bahia superior 1.350-1.390, Rio 3/4 New York 1.280-1.300, Haiti XXX 1.370-1.410, San Domingo 1.440-1.460; Kostarika 1.520 do 1.550, Moka Sanani 1.430-1.460, Moka Hodeidah 1.420-1.430, Moka Harrar 1.350-1.380, Gima 1.290-1.310.

VINO

Benetke: Puglia 14-15 stop. 450-460 za hl/stop., Manduria 16-18 stop. 460 do 470, Bianchi 11-12 stop. 550-560, Brindisi 7.800-8.000 za stoto, Alcamo 14-15 stop. 500-600 za hl/stop., Verona 10,5 do 11 stop. 6.200-6.300 za stot, Soave 11 stop. 6.800-6.900 lir za stot.

Bari: rdeče vino za rezanje Barletta 400-420 lir za hl/stop., Corato 380-400, Corato Castel del Monte 430-450, Sansevero 12,5-14,5 stop. 400-410 lir za hl. stop.

Firenze: cene fco klet proizvajalca: navadna vina 9-10stop. 3.800-4.200 za stot, 10-11 stop. 4.200-4.500, 11-12 stop. 4.500-5.000, nad 12 stop. 5.000-5.300; boljše vina proizv. 195 11-12 stop. 5.000-5.500 12-13 stop. 5.500-6.000, nad 13 stop. 6.000

do 6.500; boljše vina proizv. 1949 12-13 stop. 6.500-7.000, nad 13 stop. 7.000 do 7.500.

LES

Trst: cene za to tržišče prinašamo v posebnem članku.

Milna: Jelovina: konične deske deb. 20-60 mm, širina nad 15 cm, dolžina 4 m: I sort. netto 43-45.000 lir za kub. m. I sort. 39-41.000, II sort. 34-36.000, III sort. slabše kalakosti 28-30.000, III 25 do 26.000. Macesen: konične deske deb. 20-60 mm, širina nad 16 cm, dolžina 4 m: I sort. 48-52.000, II 38-44.000, III 25 do 28.000. Slavonske parjene bukove deske I 65-68.000; slavonske hrastove deske I 78-80.000. Italijanske deske običajnih dimenzij: orehove 50-65.000, hrastove 38-42.000, bukove naravne 26 do 30.000, bukove parjene 45-48.000, jesevine 38-43.000, kostanjeve 26-33.000, breštve 30-34.000, robinjave 29-33.000, črnejšve 30-38.000, hrustkove in jabolčne 38-48.000, javorove 42-48.000, jelšve 23-25.000, lipove 32-36.000, platanove 20 do 24.000, topolove obrobline 14-16.000 lir za kub. m.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO		11/IV	25/IV	9/V
Pšenica (stot. dol. za bušel)		246 3/4	252	242 1/2
Koroza " " "		181 3/4	181 1/2	177 3/4
NEW YORK				
Baker (stot. dol. za funt)		24.62	24.62	24.62
Cin " " "		150.50	142	142
Svinec " " "		17	17	17
Cink " " "		17.50	17.50	17.50
Aluminij " " "		19	19	19
Nikel " " "		50.50	50.50	50.50
Krom (dol. za tono)		48	49	50
Z. srebro (dol. za steklenico)		220	218	217
LONDON				
Baker (f. šter. za d. tono)		210	210	210
Cink " " "		160	160	160
Svinec " " "		160	160	160
ALEKSANDRIJA				
Bombaž „Karnak“ I. (v. talerjev za kantar)		177.50	169.70	169.45
„Ashmouni“ I. " " "		116.75	123.10	122.45
SANTOS				
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)		204.70	205	200

V istem času ko so ZDA uvedle nadzorstvo cen, stabilizacijo paritetnih cen za poljedelske pridelke, ki je nasprotno maksimiran cen za agrarne proizvode, in istocasno ko so ZDA sprejele povišanje davkov, pripravila ameriški senat osnutek zakona, s katerim hoče odpraviti uvozno carino za baker, sivec, ctn in cink. Te redke kovine ravni-ko pač ZDA za oboževate. Kakor nakup naravnega kavčuka, tako ba nakup teh kovin prevzel poseben urad.

Podoben ukrep je sprejela tudi francoska vlada, ki hoče z znižanjem carin, ali s popolno odpravo carin na nekatere vrste blaga pospešiti uvoz in s tem onemogočiti dviganje cen. Francija hoče odpraviti uvozno carino za glicerini, terpentini, žvepleno kislino in še druge kemikalije, dalje za ovčje kože, umetna vlakna; železno žico, pločevino, za železne, jeklene in lite čele, surov aluminij in njegove polizdele, dalje na polizdele iz bakra, cinka, cina, svinca, magnezija itd.

ZLATO

Zunanepolitični dogodki so pokazali, da so bile cene zlata na mednarodnem trgu zelo občutljive. Takoj po odstavitvi Mac Arthurja je reagiral trg s padcem tečajev, ki pa so se kmalu povpravili. Cena, ki je bila pred 14 dnevi še 41,3/8 dolarja za unčo, se je dvignila minogrede na 42 1/2 dolarja in končno obstala na 42 dol. Podobno so kolebali tečajji zlata na pariškem trgu. Tako je prišlo zlato v palicah v Parizu na 547 frankov za gram, medtem ko je bila nekaj dni prej cena 549. Napoleoni so dosegli 4.350 frankov.

KOVINE

V Franciji je prišlo do dviga cen železu in jeklu. Na tem področju so bile cene že skoro dve leti stabilne, toda dvig cen premoaga, dalje povišanje medz so v taki meri povečale proizvodne stroške železne industrije, da je vlada morala privoliti na povišanje cen železu in jeklu. Industrija je zahtevala povišek cen za 35%, vlada pa je dovolila od 18 do 22%. Ta povišek cen bo vplival tudi na vse one industrije, ki predelujejo železo, v prvi vrsti bo verjetno avtomobilska industrija, ki je komaj letos v aprilu povišala cene od 7 do 10%, izvedla nadaljnje povišanje cen.

Po izjavah angleškega ministra za preskrbo v spodnji zbornici so se angleške zaloge surovin za izdelavo jekla zelo skrčile. Anglija upa, da bo prejela od Nemčije del jekla zlasti sedaj, ko se je nemška proizvodnja izdatno povečala.

ZDA so s posebnim dogovorom priznale cilu povišanje cen čilškega bakra, ki znaša 2,5-3 centa pri litri (od 20-24 funtov pri toni). V Angliji se je že nedavno cena bakru dvignila od 202 na 210 funtov za tono. Angleška cena

sloni na ameriški kvotaciji 24,5 centa za libro. Cena, ki jo plačuje ZDA, bo verjetno postala cena na svetovnih trgih. Zato računajo v britskem imperiju z dvigom cene bakra.

GUMI

V Rimu je trajala več tednov mednarodna konferenca za ureditev dobav in določitev cen kavčuka. Sodelovali so: Anglija, ZDA, Francija, Kanada, Holandska, Italija, Indonezija, Siam, Ceylon in Vietnam. Toda konferenca ni rodila nobenega uspeha. Strokovnjaki so si bili edini, da trenutna proizvodnja gumija prekaša potrošnjo. Navidežno pomanjkanje te surovine je treba pripisati samo pretiranemu kopičenju zalog v prvi vrsti od strani ZDA. Vzrok temu je oboževate ki vpliva na cene. Malajski gumi je nazadnje kvotiral 1,79 dolarja za libro, kar pomeni najnižjo ceno od meseca januarja t. l. Pri tem omenimo, da je padla tudi cena malajskemu kositrju ter je znašala 569 dolarjev za epicul, kar pomeni za 1,125 dolarjev manj od zadnje sobote. V angleški valuti se izraža cena 55 d za 1 b, medtem ko je znašala cene prve dni marca še 73 d za 1 b. Ni pa izključeno, da bo politični in vojaški položaj na Daljnem vzhodu še močno vplival na tržne cene gumija in kositra. Sicer pa znašajo ameriške zaloge 800.000 ton, ki jih pa hočejo zvišati na 1,2 do 1,5 milijona ton. Po časopisnih poročilih so od izbruha korejske vojne in do marca t. l. poslale Malaja in Singapur Sovjetski zvezi 40.000 in Rdeči Kitajski 120.000 t gumija. V letu 1950 pa je znašal izvoz malajskega gumija na Kitajsko 77624 ton. Ta izvoz je sedaj pod nadzorstvom. Anglija je bila proti popolnemu embargu.

ZITARICE

Na čikaški borzi so cene žitaricam nekoliko padle; tako je zgubila pšenica okoli 5 centov pri bušlju. Vzrok vidijo največ v tem, ker je nastalo ugodno vreme in so dani pogoji za dobro žetev. Kupčije za izvoz so sklenili predvsem angleški kupci. Predsednik Peron je napovedal povišanje cen koruzi in v kratkem tudi ostalim žitom. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine bo pričel takoj plačevati 3 pesove več za vsakih 100 kg koruze franco postaja, tako da bo znašala cena koruzi 27 pec. namesto sedanjih 24 pec. Zdi se, da bo cena še nihala, kajti Peron je povedal še to, da bo vlada določila končno ceno najkasneje do 30. oktobra t. l.

KAVA

Newyorška borza ni pokazala enotnosti pri določanju cen kavi; sprva je bila tendenca za okrepitev cen, ki se pa ni vzdržala. Velike pražilnice za kavo so se večinoma vzdržale nakupovanja večjih količin v upanju, da bodo cene padle.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

Našim kmetovalcem so potrebni moderni stroji

Kmetovalci na Tržaškem ozemlju se preživljajo le z veliko težavo na svoji rodni grudi. Zemlja je skopa in malo je tukaj ravnine in zemljišče, na katerih bi mogli uporabljati z uspehom navadne traktorje, večkrat niti vprežne živina ne pride v poštev.

Velike težave povzročajo našim kmetovalcem zlasti obdelovanje zemlje po vinogradih in sadovnjakih ter po majhnih vrtovih. Vaso to zemljo morajo naskaj kmetje in vrtnarji obdelati skoraj izključno z rokami. V tem pogledu so pač mnogo na slabšem kot njihovi sosede v bližnji Furlaniji in še v drugih krajih Italije. Tam razpolagajo kmetje - gospodarji z neprimerno bolj razsežnimi zemljišči, ki ležijo po večini v ravnini in na katerih je mogoče uporabljati tudi prav velike traktorje za vsakovrstna kmečka dela. Poleg tega imajo ta zemljišča v ravnini tudi dovolj vode na razpolago, da z njo po potrebi in razmeroma zelo poceni umetno namakajo svoje kulture. Zato ni čudno, da zemeljski pridelki iz Italije delajo veliko konkurenco domačim kmetijskim pridelkom celo na tržaškem trgu.

Tukajšnji kmetovalci občutijo vedno večje težave pri najemanju delovne sile, ki jim je neobhodno potrebna pri opravljanju zlasti sezonskih del, kot so predvsem pomladansko kopanje in košenja trave. Trst, s svojo močno razvito industrijo in trgovino nudi pač delovni sili mnogo boljše in lažje zasluzek, kot ga lahko nudi tukajšnje kmetijstvo. Torej, poleg slabše rodovitnosti zemlje na Tržaškem ozemlju, zlasti še na našem Krasu, imajo domači kmetovalci mnogo večje stroške in težave s prepotrebno delovno silo, kot njihovi sosede iz bližnje Italije.

Delovna sila in kmetijski stroji v drugih deželah

V več ali manj podobnem gospodarskem položaju so se nahajali in se delovna nahajajo še danes, tudi kmetovalci v bližini velikih industrijskih mest po drugih deželah. Z razvojem tehnike in mehanike v industriji in v drugih gospodarskih panogah se je razvilo in napredovalo tudi strojništvo in kmetijstvo. Izpopolnitev eksplozivnih motorjev že po prvi in zlasti pa v drugi svetovni vojni ter ogromen napredek pri obdelavi jekla in drugih kovin, sta omogočila izdelovanje tudi takih motornih strojev, ki jih je mogoče uspešno uporabljati za obdelovanje zemlje in za druga kmečka opravila tudi na majhnih kmetijah.

Ti stroji, ki jih na splošno imenujemo amotokultivatorji so razmeroma majhni, ali zato zelo okretni in dovolj močni motorji, da lahko opravljajo raznovrstna kmečka dela, za katera so doslej nujno potrebvali živinsko in človeško silo. Z modernimi motokultivatorji lahko orjemo tudi na neravnih in visečih tleh, na širokem polju ali na njivi, kakor tudi med trtami in drugimi rastlinami. Drobijo nam ti stroji po potrebi zemljo tudi v globljih plasteh. Z njimi lahko kosimo travo celo po visečih travnikih ter nam opravijo tudi žetev žita. Motokultivatorji nam nudijo poleg tega gonilno silo za različne stroje kot n. pr. za ertpalko, cikolarno žago, slamoreznicio itd. Za njimi lahko vprežemo pricoliko ali vozček za prevoz vsakovrstnega blaga in podobno.

Take stroje izdelujejo že v velikem številu in so raznovrstnih oblik ter velikosti in jakosti. V naprednih deželah z intenzivnim kmetijstvom, kot so vlnogradništvo, sadjarstvo in vrtnarstvo, je raba motokultivatorjev že zelo razširjena. V tem pogledu prednjači zlasti Francija, ki skuša pač ohraniti z mehaniziranim obdelovanjem tudi majhnih in neravnih površin zemlje svoje dosežanje poznano prvenstvo v omenjenih panogah intenzivnega kmetijstva. Tudi Združene države Amerike in zlasti Svica ter slednje Nemčija ne zaostajajo v tem pogledu mnogo za Francijo.

Motokultivatorji so potrebni tudi našemu kmetijstvu

Za kmetijske razmere na Tržaškem ozemlju na splošno - bodisi glede na oblike tukajšnje zemeljske površine, bodisi zaradi znatno pomanjšane delovne sile in zaradi drugih gospodarskih činiteljev - je potrebno, da naši kmetovalci uvedejo rabo motokultivatorjev na svojih, povečini majhnih kmetijah in si jih po možnosti čim prej nabavijo. Na ta način bodo prihranili mnogo časa in truda pri svojih raznovrstnih kmetijskih opravilih in bodo tudi laže prenašali konkurenco tujih kmetijskih pridelkov. Kakor nam zagotavljajo izkušnje naprednih dežel, bo uvedba motokultivatorjev mogla prnesti tudi našim kmetovalcem splošen gospodarski in kulturni napredek.

Borza v New Yorku je 7. t. m. zaznamovala cene za Santos Contr. U. (cene so v centih za libro) za izročitev v maju 52,75, v juliju 52,15, v septembru 51,50, v decembru 51. Santos Contr. S. za maj 53,75, julij 53,15, september 52,53, december 52,03.

VLAKNA

Kvotacije volne na mednarodnem trgu padajo. Položaj je še vedno negotov, ker kupci nimajo zaupanja v sedanje cene. Industrija je omejila svoje nakupe na trenutne potrebe. V New Yorku je dosegla volna najvišjo ceno 364 centov za libro.

Na newyorški borzi so padle tudi cene bombažu. Poročila iz severnoameriških plantaž o stanju nasadov so namreč na splošno zelo ugodna. Pridelnice čakajo zaradi tega na zaključke kupčije na poznejše termine, ko bodo cene gotovo nižje. Nasprotno so bile kupčije živahnije v Aleksandriji, kamor so prišli kupci iz Zah. Nemčije. V New Orleansu so 7. t. m. kvotirale za bombaž te cene: za maj 45,39, julij 44,97, oktober 39,19, december 38,62 centa za libro. V Aleksandriji so bile cene 4. t. m. v talerjih za kantar: „Karnak“ za maj 169,85, julij 177,05, za november 136,06; „Ašmuni“ za julij 122,90, za oktober 109,25.

je treba imeti pred očmi, da mora voditi in odgovarjati za stroj ena sama, v vodstvu motorja dovolj izvežbana oseba.

Pristojne oblasti pa, ki so merodajne in odgovorne za obstoj in napredek tukajšnjega kmetijstva, bi morale pomagati zainteresiranim kmetovalcem s primernimi prispevki pri nabavi motokultivatorjev in bi morale nuditi brezplačen pouk domačim vidicem takih strojev.

KMEČKI KOLEDAR

Važna kmečka opravila v drugi polovici maja.

Na polju in njivi. Puziti moraš, da bo krompirjevo vedno brez plevla in da bo imelo zrahlanjo zemljo, ker v teži zemlji krompir le slabo uspeva. Kadar začne krompir cveteti, osuj ga ali ne preveč globoko. Ne pozabi ga poškropiti z 1% bordsko brozgo proti krompirjevi plesni ali peronospori. Tudi prah „Caffaro“ je dober proti tej bolezi.

Cas je, da dobro opreješ tudi vse druge okopavine — peso, mlince, korožo — in jim zrahliš zemljo.

Na vrtu. Ne odlašaj več s presajanjem paradiznikov, melancanov in drugih plodov. Presajaj tudi poletno, glavnoto solato „goštano“ in gomoljasto zeleno. Sej nemško spinačo-tetragonjo, toda njej seme moraš prej dobro razmočiti. V tem času sejemo tudi cvetoča ali karfiolo in ohrovit ter pozno zelje.

Od časa do časa moraš sejati poletno glavnoto solato, da bodo stalno pripravljene potrebne sadike. Tudi radič sej večkrat, da boš imel ponovno njegov „prvi rez“ (primo taglijo), ki ga na tržaškem trgu plačujejo najdražje.

Ne pozabi na semence razne vrtnine, da jih golazen ne uniči ali poškoduje. Semenski motovilec poberi preden popolnoma porumeni, ker sicer se seme osuje. Ako so listne uši in drug mrčes napadli rastline, poškropi jih dobro z nikotinskimi ali z ustrežajočimi DDT pripravki.

V vinogradu. Odstranjuj nepotrebne poganjke in divjake s trt, ter prešipavaj rodne poganjke, kakor smo navedli v zadnjem koledarju. Ne odlašaj več s škropljenjem trt proti strupeni rosi, peronospori trte. Nočna toplota nad 10 stop. C in deževno vreme, kakršno smo imeli letos v začetku maja, sta že omogočila razvoj otrov ter boleznih in njene klice so gotovo že napadle marsikje vinsko trto. Tudi ojdij ali grozdna plesen morda že napada zelene dele naše žlahtne rastline. Zato moraš trte večkrat zveplati. Pozni tudi na grozdne molje! Tega uničiš z raznimi arzenikovimi ali pa nikotinskimi pripravki.

POTROSNIJA VOLNE V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

Trgovinsko ministrstvo je objavilo statistike, iz katerih je razvidno, da se je potrošnja surove volne v Združenih državah v januarju povečala za okoli 5%. V navednem mesecu so dnevno uporabili povprečno 5.085 kg volne.

VSE ZA KMETOVALCA

Edvard Furlani

Ul. Milano 18 TRST Tel. šte. 51-69

Krmila za živino - Žita - Umetna gnojila - Žveplo - Modra galica - Stroji za obdelavo zemlje - Orodje - Vsakovrstna semena i. t. d.